

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe un jum. . 12 "
 Pe o lună . 2 "
 Anul de Duminică
 Pe un an . 4 Cor.
 Pentru România și :
 America . . 10 Cor.
 Anul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Miksa utca 2-3.

INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.

Manuscrise nu se în-
 poiază.

Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Politică de pace.

Bismarck a fost un măiestru atât de neîntrecut în arta politică, încât și astăzi dominează spiritul său în constelațiunile politice europene. După ce statele germane conduse de Bismarck s'au răfuit în mod definitiv cu Austria și au pus mai în urmă la locul ei Franța, Germania unită și victorioasă avea pentru consolidarea ei internă neapărată trebuință de o perioadă mai îndelungată de pace. Bismarck era om cu frica lui Dumnezeu și patriot din creștet până în tălpi și nu se temea după ce trântise la pământ imperiul francez de vreun atac oarecare. Cu vecina Rusie cultiva vechile legături prietenești, și între Germania și Anglia cerul era senin. Dar era de prevăzut că lucrurile se vor schimba în măsura în care tinera Germanie va începe a prinde putere și va ocupa locul ce-i se cuvenea între marile puteri europene, și nu numai umilita Austrie, care a fost scoasă din confederația germană, nu numai Franța, care a pierdut două provincii și totodată pozițiunea sa europeană, vor tăbări, îndată ce se vor reculege, asupra Germaniei și Rusia și Anglia, cărora nu le convenea nici decât un avânt prea mare a imperiului nou german, ar fi luat o pozițiune, dacă nu dujmanoasă, cel puțin neutrală.

Pentru a întâmpina aceste primejdii mari pentru patria sa, Bismarck a făurit mai întâi planul îndrăzneț al alianței cu Austro-Ungaria. Indrăsneț era acest plan, fiindcă atât

la Berlin, cât și la Viena simpatiile reciproce erau destul de scăzute. N'ar fi succes această alianță, cu toată istețimea lui Bismarck, dacă nu s'ar fi aflat pe tronurile acestor împărății din întâmplare doi monarhi, cari amândoi se distingeau prin o rară bunătate de inimă, și erau amândoi iubitori de pace. În alianța cu Austro-Ungaria, Bismarck însă nu găsea încă garanția suficientă pentru pace. Guvernul francez propaga pe față politica de război și în cazul când le-ar succeda francezilor să se alieze cu una din puterile mari, primejdia unui război în socoteala Germaniei rămânea în ființă. Între Franța și Rusia începuse a se desvolta, deocamdată pe terenul economic, raporturi mai strânse. Rusia avea nevoie de bani și Franța avea bani în belșug, cu toate că Bismarck le slăbise pungile cu suma aproape miraculoasă de cinci miliarde de franci.

Pungile nesăcate franceze au fost puse cu multă prevenire la dispoziția lacomei Rusii. Bismarck a început să curtenească tot mai mult pe Italia, pentru ca să o îndemne a se alătura la alianța cu Austro-Ungaria și a forma o triplă alianță, care să țină în respect toate poftetele de război contra Germaniei, și să servească totodată ca un scut puternic atât pentru Austro-Ungaria cât și pentru Italia în contra ori cărui atac din orice parte ar veni. I-a succes măestrului și acest plan nu mai puțin îndrăzneț, deși Italia se simțea uneori încătușată de aceste legături cu Austro-Ungaria și mai sburda, mai ales în urma unui joc diplomatic făcut de francezi cu stăruință,

premeditare și istețime. Tripla alianță a rămas însă în picioare până astăzi și s'a dovedit, așa precum o dovedise Bismarck, de o puternică pavază a păcii.

Legăturile între Franța și Rusia s'au desvoltat și ele din ce în ce mai mult și au dus în urmă până la încheierea unei alianțe formale între aceste două state puternice.

Această încheiere a avut efectul binefăcător că a rupt vârful ascuțit al politicii războinice a francezilor. Nu putea țarul tuturor rușilor să pună mâna sa imperială în mâna burgheză a președintelui republicii franceze pentruca cu îndoite puteri să se arunce așa din senin asupra unui alt stat. Alianța lor era deci încheiată tot cu scopul măturisit al propagării politicii de pace. Turburările interne, care au sguudit împărăția rusească din temelii de-o parte, și înfrângerea strașnică ce au suferit armatele ei prin japonezi, au făcut să ametească și glasurele acelora din șovinisti, cari considerau asigurările de pace oficiale numai ca o mască a prezentului.

Între acea, în periodul lung de pace, garantat prin tripla alianță, Germania se urca tot mai sus pe scara progresului. Hărnicia poporului, unit acum în cugete și simțiri, se manifestă în forme tot mai expresive și în deosebi desvoltarea sa industrială și comercială ia un avânt nemaipomenit, merit a deștepta îngrijiri serioase în popoarele și statele, cari dominau ele singure acest teren. Mai ales Anglia, care până aci, n'avea concurent în lume, se vede din ce în ce mai mult strămtorată pe căile sale comerciale

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Povestea unei scrisori albastre.

De Horea Petra-Petrescu.

Ce spaimă pe scrisorica albastră, când s'a văzut aruncată în întunerecul cutiei de scrisori! Trecerea dela lumina zilei și din galantarul luminat, la întunerecul din cutie, a fost prea repede. A stat ghemuită într'un colț al cutiei — așteptând să vază ce se va petrece în plebeica ei stare de acum. Căci băga de samă că nu ajunseseră într'o societate aleasă: vre-o câteva pachetele de gazete rău tipărite rîdeau în nemijlocitate apropiere de stingăcia ei.

Scrisorica albastră gândea: »Departee am ajuns, sârmana de mine! Cine știe ce mâni noduroase mă vor lua în primire, pe mine, care mi-am petrecut viața de până acum prin pădurile Turinției și în galantarul celei mai mari firme de hârtie din Lipsca!«

— »Ian te uită«, zicea gazeta cea mai voluminoasă de lângă ea, altei gazete, »ian te uită, ce ochi speriați mai face moftangioaica asta. Trebuie să umbli cu ea numa în mânuși. Ce ție și cu nazurile astea aristocratice!«

Cealaltă gazeta rîdea infundat, de bucurie:

— »Lasă, nu te mai codi atâta! Cine știe ce soartă, mai proastă decât a noastră, ai să ajungi!«

Scrisoarea albastră ascultă și nu-i venea să creadă, că s'a sfârșit cu toate iluziile ei din tinerețe, când visa să zacă într'un paneraș cupțușit

cu atlas și să fie cetită de o logodnică sglobie și drăgălașe. Stetea tăcută, ca o fată mare bosumflată.

O scrisoare comercială, având firma tipărită cu litere mari pe frunte, o privea prin semi-întunerecul, care devenise cu timpul tot mai lămurit, de puteai recunoaște bineșor interiorul cutiei de scrisori și i vorbea cu un aer de paternitate.

— »Ești prea mofturoasă! Ce crezi? Dacă ești atât de mică și de delicată ai dreptul să te răfoiești așa? Scrisoarea e scrisoare! De ce ne privești așa de desprețuitor? Nu ne ai dat nici bunăziua la intrare. Nu cunoști codul manierelor elegante? Și nu ști tu că eu port pe hârtia mea cifre, cari sunt în stare să cumpere zeci de mii de scrisori proaste ca tine?«

— »Asta-i prea mult! Lăsați-mă în pace!« se răsti scrisorica albastră. Ce aveți cu mine? Vedeți-vă de treabă. De așa ști că ajung în modula cea mai grețoasă, tot mă țin mai pe sus ca voi toate. Nu-mi ajungeți nici până la vârful degetului! Ați auzit?!«

— »Aaa! Asta-i prea mult!« izbucniră cealaltă în cor. »Prea mult! Ai noroc că nu bate nici un vânt pe aici, că te am da în grija vântului, să te învețe minte.

E tovarăș cu noi!

— »Știi că-i frumos! Ian te uită cum și-a luat nasul la purtare!« zicea o hârtie de carton, cu inscripția »mestră fără vaioare«. »Și, rogu vă, ce adresă deosebită are mult stimata noastră tovarășe, deși la nasul la purtare?«

Scrisoarea albastră a tresărit deodată, voină să și ascundă adresa, dar era prea târziu; o gazeta socialistă avusese timp să i o cetească.

— »Ascultați, oameni buni, ascultați!«

Drăgălașei domnișoare

Sinefta Poplăceanu.

A, ce mai ris în cutia de scrisori! Nu știu eie să citească românește, dar »Poplăceanu« le venea foarte caraghios și rîdeau din baierile inimii.

— »Și unde, unde?«

— »În »Siebenbürgen«...«

— »Aa! În țara urșilor!«

— »Vai de mine, în țara urșilor!«

— »Frumoasă soartă!«

— »Călătorie sprâncenată!«

— »Adio și n'am cuvinte!«

— »Să-i mai ciuntească pușintel nasul de prințesă.«

Biata scrisorică albastră stătea să turbe de năcaz. Întregă reputația ei pierise. Pușintel a lipsit să nu izbucnească în lacrimi, mai bine zis să asude atât de tare, încât să prelingă cerneala și să o adune golomoz. Se și gândea la mijlocul acesta, dar pe când rîdeau mai mult scrisorile și gazetele de ea, auziră toate o scrâșnătură.

— »Hait! Ne duce. Țineți-vă bine!« țipă gazeta socialistă. »Nu vă lăsați cu una cu două!«

O mână mare se arătă la deschizătura cutiei, adună toate scrisorile; toate cărțile postale, toate gazetele și le aruncă în sacul de dinaintea roatei de bicicletă.

În sac întunerec besnă. Scrisorica albastră ajunse în apropierea gazetei socialiste, care o prinse în brațe cu nerușinare.

— »Lasă-mă! Lasă-mă!« țipă scrisorica, dar

și industriale de activitatea și producția germană, și ici colo chiar alungată de pe piață.

Au mai dat Dumnezeu ca actualul Împărat al germanilor să fie un om cu foarte mult temperament, să-și avânte gândurile la ținte înalte, să stăruie cu o voință de fier pentru perfecționarea și sporirea flotei germane, pentru ca englezilor să le vină gândul: dar dacă într'un moment dat flota germană ar întrece pe a lor și armatele Germaniei ar descăleca pe insula Marei-Britanii, unde n'ar găsi decât vre-o câteva batalioane de apărare? Victoriile comerciale și industriale reale ale germanilor însoțite de aceste fantasii politice a îndepărtat pe englezi tot mai mult de Germania și i-au făcut să caute și ei un sprigin în amiciții cu alte state, pentru a întâmpina primejdiile viitorului. Anglia s'a apropiat mai întâiu de Franța și apoi de Rusia și prin urmare și de alianța acestor două state. N'a intrat până acum nici cu unul din aceste două state, în vre-o alianță formală cu tractate scrise, dar se solidarizează în multe privințe cu ele, și mai ales în susținerea unei politici de pace.

Pentru întărirea legăturilor de alianță și de prietenie între Franța și Rusia de o parte și între Anglia de altă parte s'a deranjat zilele aceste țarul Nicolae II. împreună cu soția sa pentru a-și părăsi palatul său isolat și înconjurat ziua-noaptea de poliție și a se duce — nu la Paris și Londra, ci la Cherbourg și Cowes, unde îl așteptau prietenii cu brațele deschise. Este un mare deranjament o călătorie atât de lungă pentru un cap încoronat, stăpân al unei din cele mai mari împărății ale lumii, care nu cutează fără a spori primejdia vieții sale, să pună piciorul pe uscat. În largul mării trebuie să se facă intinerariul, și în porturi închise de vasele de războiu din toate părțile, trebuie să strângă mâna prietenilor între o armată de polițiști, cari îi încunjoară. Nici francezii, dar mai ales englezii nu vor fi privit cu mulțumire sufletească la aceasta

scenă. Atât la Cherbourg cât și la Cowes s'au rostit obicinuitele toast, din care reiese mai presus de toate accentul pentru politica de pace. Noi românii n'avem motive a ne nemulțumi de acest curs a lucrurilor, căci și pentru noi și pentru dezvoltarea și întărirea neamului nostru pacea este cel mai scump tezaur ce-l putem avea.

Congresul medicilor din Bupapesta.

Dr. prof. dr. V. Babeș a primit dela Paris o scrisoare, dela un distins medic, prof. dela facultatea de medicină, prin care îi face cunoscut că dl prof. Landouzy, a convocat pe membrii »Asoc. medicilor din Paris«, pentru a discuta chestiunea congresului internațional de medicină din Budapesta. Numai unsprezece medici au răspuns acestei invitațiuni, printre cari viconte de Fontenay, consul general al Franței la Budapesta și publicistul M. Hugues le Roux. Singurii viconte de Fontenay și d. M. Hugues le Roux au luat cuvântul, și au stăruit din toate puterile lor pentru a angaja pe medicii francezi de a se duce la congres în număr cât se poate de mare. Nici unul din cei unsprezece medici prezenți nu au luat cuvântul. E mai mult ca sigur că la congresul dela Budapesta se va duce un număr restrâns de medici și printre cari nu va figura nici o somitate.

Comitetul executiv al partidului național din Bucovina a decis să țină joi, 6/19 August, în ziua »Schimbării la față« a Domnului, o mare adunare publică în Suceava, iar altă adunare în Rădăuți. La aceste adunări sunt invitați toți românii bucovineni, și fără îndoială și deputații parlamentari români. În Cimpulung și Dorna se vor ține întrunirile de abea după ce se va reîntoarce în țară contele Belegarde, cu care comitetul executiv voește să se pună mai întâi în înțelegere. În celelalte districte se vor ține adunări în toate centrele. Timpul și locul ținerii lor se vor face cunoscute din vreme.

Politica forței brutale în Ungaria.

»Minerva« din București luând notă despre două articole din »Budapesti Hirlap« scrise de un domn Földvály Béla, în chestia națio-

nalităților semnalate și de noi, scrie următoarele:

Ziarul »Budapesti Hirlap« este organul cel mai răspândit al politicii șoviniste maghiare. Servind interesele partidului constituțional, îndeosebi ale ministrului de interne Andrássy, acest ziar are uneori și o importanță oficioasă. De aceea, este foarte caracteristic articolul apărut de curând în chestiunea naționalităților și datorit unui teoretician al șovinismului unguresc d. Földvály Béla.

Ideile dlui Földvály, pe care »Budapesti Hirlap« le publică la locul de frunte, ca pe un fel de articol-program (!), se rezumă la o serie de injurii violente contra naționalităților »trădătoare de patrie« și la mărturisirea că statul unguresc este amenințat în existența sa națională, dacă nu va inaugura singura politică potrivită: politica dreptului celui mai tare!..

»Politica noastră de naționalități scrie dl Földvály trebuie să fie în toate privințele tare, radicală, fiind seama în prima linie de maghiarizare... Numai o asemenea politică energică va putea mântui Ungaria, după credința bietului domn dela »Budapesti Hirlap«, care își încheie vitejile de stil cu evocarea »marei legi a naturii: pumnul de oțel al celui mai tare«!!

Desperatele mărturisiri ale ziarului unguresc arată numai halul de nervositate, în care au ajuns maghiarii șoviniști. Ceeace, însă, ne bucură mai mult, este mărturisirea sinceră a politicii de maghiarizare brutale, tocmai acum, când medicii o tăgăduiesc!.. Ne mai pare bine și de principiul dreptului celui mai tare: dacă e pe asta, apoi de sigur că »pumnul de oțel« nu va fi al minorității maghiare din Ungaria, ci al naționalităților!

Sărbii la congresul studențesc din Iași.

»Pravda« din Belgrad scrie:

»Din inițiativa tinerimei universitare române a fost convocat la Iași pentru 1 August v. un congres la care au fost invitați studenții tuturor țărilor balcanice.

»La acest congres vor participa studenții români, bulgari, turci, greci și muntenegreni. Din partea tinerimei noastre universitare vor participa 10 delegați.

»La congres se va discuta ideea confederațiunii balcanice, se va alege un comitet spre a redacta un ziar în sensul ideii de mai sus și în sfârșit se vor căuta mijloacele prin care studenții ar putea să facă să se intereseze de această idee bărbații politici ai țărilor respective.

»Din parte-ne dorim studenților succes desăvârșit.

O acțiune pentru convocarea saborului.

Ziarele din Viena anunță, că deputații dalmatini Vucovici și Spincici au intervenit pe lângă ministrul de externe în interesul unei soluții

toate protestările ei erau zadarnice. Nu-i sărea nimeni în ajutor, puterile ei erau prea slabe.

— »Ești un monstru!« strigă ea scoasă din sărite.

Noroc că n'a ținut mult îmbrățișarea asta. Ajunseseră la postă și i-au despărțit. Înainte de a se despărți începură scrisorile și gazetele, cari au fost părtașe la scenele din cutia de postă, să o năcăjească:

— »Să te văd când mi-oi vedea ceafa!«

— »Bădăranule!«

— »Vezi, cu cine-și face de lucru aristocratica noastră scrisoare?!«

— »Necioplitul!«

— »Poftă mare la unsoarea de urs!«

— »Vezi să nu ajungi tu mai rău!«

Așa au dus-o într'un chiloman până ce s'au despărțit.

La dreptul vorbind scrisorica albastră se simțea foarte nenorocită. Nu e puțin să-și iai rămas bun pentru totdeauna dela codrii Turingiei, dela galantarele inundate de lumină, de unde vedea ea fețele vesele și hainele ușoare ale trecătorilor, găliți după ultima modă.

— »De acum începe martiriul meu«, își zicea ea, când a ajuns în raftul pregătit pentru Austro-Ungaria. Ii venea să strige factorului postal, care o aruncase brutal: »Mai încet, mai delicat! Nu vezi, că am haină, care se murdărește ușor?!«

Aș, factorul nu știa să se poarte!

Ce fi-e și cu lumea asta! Câtă micime de suflet și câtă răutate!

Dar oricâtă filosofie ar fi făcut, nu-i ajuta la nimic: trebuie să îndure toate cu inima încheștată de durere. Dela o vreme i-s'a urit să se tot tăn-

giască și a început să privească în jurul ei, de trecere de vreme.

Ceasornicul din părete tresărea cu arătătorul în fiecare minută, clopoșele electrice sfârâiau ca vai de lume, servitorii galonați alergau ca scoși din minte.

— »Pentru fleacurile astea m'au tăiat pe mine din codrii Turingiei!« gândea scrisorica năcăjită. Ca răspuns la ironia aceasta, s'a simțit luată pe sus, trântită pe masă, ca la abator, și lovită fără de milă cu un fier îndrăcit drept în frunte. »Mi-au rupt coastele, ticăloșii!« oftă ea din greu.

Abia avusese timp să se gândească la toaleta ei deranjată, căci fu luată din nou, pe sus și aruncată în gura fâmândă a unui sac. »E gata cu mine, adio viață!« Iși zise trist scrisorica albastră.

Dar ce nu îndură cineva, dacă îi este scris să îndure?!

Larmă, smâncituri, lovituri de coate, de palme, hurăit de vagonete pe asfaltul gărilor și întunec besnă. De-odată iarăși lumină! A, lumina, după care ducea ea atâta dor!

Acuma e în vagonul de postă. Printre grătelele vagonului poate vedea cum trec pe lângă ea gări curățate cu hamali și pasageri grăbiți, iar colo, mai departe, cum șerpuiește Elba pela poalele munților, cum se joacă soarele pe creștele lor și cum trec vapoarele în susul și în josul apei.

»N'am să vă mai văd nicicând!« suspină biata scrisorica aruncată într'un raft încărcat de scrisori, de asupra căruia stetea scris cu litere de-o șchioapă: *Austro-Ungaria.*

De-ar fi fost în stare s'ar fi aruncat de-a berbeleacul în apa limpede a Elbei, să se ducă tot mai departe și mai departe, doar-doar o ajunge prin locurile, de pe unde au făcut-o oamenii fără de inimă.

Cum s'a ghemuită în colțișorul ei, nu-i venea să creadă că a ajuns o soartă atât de haină — dar trebuie să înghiță și să tacă și să simtă că e adevărat tot ceea ce trăiește. Mai cu seamă de când a părăsit granița Germaniei, avea să îndure multe.

Ea, învățată cu hârțile cele mai fine și cu mâinile delicate, era silită să stea umăr la umăr cu niște scrisori imposibile. Îndată ce a trecut de Bodenbach a început să se împetrițeze societatea și mai mult.

Învățată cu sunetele cele mai sonore, era silită acum să facă cunoștință cu scrisori, cari miroseau cât de colo a negoț și a apucături necioplite. În loc să ridă de firmele, cari le purtau, căci scrisorile se întreceau în sunete armonioase ca Uprca, Smrprca sau Veloslavinova, era apucată de o jale și mai mare când se gândea, că nici ea nu va ajunge pe mâni mai bune. Ce risete n'a răscolit afurisita de gazetă când i-a cetit adresa: »Drăgălașei Domnișoare, Sinefta Poplăceanu!« Sinefta! Ce gust au mai avut și părinții fetii să-i dea un astfel de nume.

A trecut și »Slată Praha«, a trecut și Viena — văzuse ea, biata scrisorică, din vagon turnul bisericicii sfântului Ștefan! — a trecut și granița între Austria și Ungaria și acum alergă peste pusta ungurescă. Gările i se par nește cotețe mari, afară de cea din Pesta, oamenii strigă mai tare — ca și când ar fi beut fiecare câte un

pașnice a crizei din Croația. Ei au prezentat ministrului de externe o petiție în acest scop, cerând convocarea de urgență a saborului. Coaliția croată e învoită să voteze budgetul și să facă reforma electorală. Răspunsul ministrului de externe până de prezent nu se cunoaște încă, dar baronul de Rauch zădărnicește deja în genere acțiunea salutară a numiților deputați, inspirând ziarului său oficios că nu se vor împăca cu coaliția deoarece ținta lui supremă e tocmai zdrobirea acestei coaliții.

Părerii cu privire la o nouă fundamentare a învățământului nostru primar.

V.

(Continuare.)

W'am numit până acum religia, dar asta n'a vrut să însemneze că ea n'ar fi având nevoie de reformă radicală. Tocmai din contră! Căci așa cum se propune ea în școlile noastre, religia e ceva cu totul sec. Să nu mi se spuie faptul că poporul e religios, ba foarte religios, desminte o afirmație ca asta, căci asupra religiosității poporului școala n'are nici o influență. Biserica îl ține așa cum e, religios (ceea ce nu înseamnă încă creștin). Urmele greșitului învățământ să se caute nu la popor, unde conservatismul e mare și ispitele mici (deși Banatul nu e scutit de ele și tocmai într'ansul s'a văzut că e în stare să facă și cel mai mic vântuleț adus de nazareni), ci la clasa cultă, decât care o mai puțin credincioasă clasă conducătoare nu cred să se găsească la alte popoare. O analiză a acestei păături de sus, din punctul de vedere religios, ar dovedi că lipsa religiosității e a se atribui în prima linie, nu culturii, care nu-i dușmăna religiei și bisericii, ci răului învățământ religios din școala primară, din seminarii și licee.

Greșelile principale de cari e stăpănit astăzi învățământul nostru religios sunt: catechismul care dă elevului lucruri abstracte pe cari nu le poate rumega și în cari nu mai încapă nici un fel de cugetare proprie, ci e vorba pur și simplu de primirea formulărilor dogmatice așa cum sunt și cum nu se pot înțelege nici din pricina scurțimii timpului pentru o cantitate atât de mare de precepte, morala de vorbe, care degenerază s'au în platitudini sau în beție steapă de cuvinte —

ocuparea prea îndelungată cu Testamentul Vechiu în dauna celui Nou, — alege ea puțin potrivită a materiei din cel dintâi și, în sfârșit, prea fugitivă ocupare cu biserica românească de azi și din trecut.

Pedagogia nu cere înzadar de veacuri eliminarea catechismului din școală. De fapt el n'are nici un rost și nu e altceva decât reminiscența unor timpuri întunecate. Religia nu se poate răzima pe porunci și pe precepte codificate într'o formă pe cari nici omul mare nu le poate înțelege totdeauna, ci pe o convingere vie care rezultă din o contemplare a lumii înseși. Viața morală dimprejur îl poate influența pe om în sens religios; porunci din afară îl vor putea cel mult opri, dar nici odată convinge și îndrepta spre fapte în adevăr mari.

Atât partea dogmatică cât și de morală din catechism e cea mai mare dușmăna a adevăratei religiosități. Dacă s'ar elimina catechismul din școală s'ar putea începe cu succes o operă de creștere religioasă. Prea multă vreme se pierde și cu testamentul vechiu din care se aleg părțile cele mai nepotrivite. D. I. Vuia cere pentru clasa a III-a: »David în legătură cu psalmii, Solomon în legătură cu pildele, prorocii și în special despre prorocul Ilie«. Adică tocmai pe dos de cum ar trebui! Căci la David nu viața lui e lucrul de căpetenie, ci opea lui principală: Psalmii. Aceștia trebuiau studiați (dar nu învățați pe de-a rostul, ci analizați ca produse literare de o adâncime extraordinară, și de o frumusețe năntrecută), iar David numai ca lucru secundar. El ar putea fi s'oși într'o ediție ieftină și folosiți în școală. Dacă s'ar citi cu atenție ei ar putea înlocui jumătate din catechism. Ce influență mare ar putea avea asupra copiilor dacă analiza lor s'ar face după anumite norme pedagogice! Cum se face azi însă nu e decât un lucru papagalicesc. Câți au pătruns d. e. în a: el admirabil psalm: »Miluiește-mă Dumnezeu!«. Puțini, pentru că învățământul religios are să se ocupe în special de prașta lui David și de altele de acestea.

Tot astfel la Solomon. Ce n'ar putea face un studiu mai amănunțit în școală cu Pildele și Înțelepciunile lui, în loc de faptele lui cari din punct de vedere creștin nu se pot aduce totdeauna în cea mai desăvârșită armonie?

Nu e nici o nevoie să se ia întreg Testamentul vechi încă în școală; e de ajuns dacă se deschid spre el numai câteva ușițe. Dacă elevii au fost introduși bine prin ele, vor căuta ei mai târziu să se ocupe mai de aproape cu el întreg.

Greu de înțeles e, de ce i se asigură sfântului Ilie cel dintâi loc între proroci, când tocmai el e

de care se poate vorbi cu mai puține strămtorări. Nu e de loc pedagogic ceia ce cere d. Vuia și cred că dacă d-sa ar scoate momentele etice din viața acestui proroc și în fața lor ar pune maiestosele figuri de proroci în cel mai tipic înțeles al cuvântului, ale lui Isaia și Ieremia n'ar mai esita nici un singur moment de a da acestor din urmă întâietatea. O ocupație serioasă cu acești doi proroci mari cari au scris cu foc și cu pară, ar contribui la o însemnată edificare, mai cu seamă luând în considerare și faptul că vremea în care au trăit și au luptat ei cu cuvântul, e o vreme care are multe asemănări cu cea în care trăiește astăzi poporul nostru dela noi.

În starea de apărare în care ne aflăm, cuvintele de aspră muștrare și de îndrăzneală chemare spre o premenire a vieții de dinlăuntru în afară, a unei vieți părunse de credință în bunurile netrecătoare și în Dumnezeu dreptății, — ar putea contribui la o cimentare a nădejilor noastre cari se clatină; ele ne ar înarma cu cea mai nebiruită armă, celatea sufletului nostru, prin care se fac mai mari și mai multe uniuni, decât prin armele cele materiale. — Să se citească deci acești proroci în școală, cel puțin în părțile mai esențiale, la cari se pot adăuga și părți din ceilalți proroci. (Vezi: Dünnebiel: Zur Behandlung der Propheten in der Volksschule, in Aus dem pedagogischen Universitäts-Seminar zu Jena, VIII Heft). Ce influență enormă pot exercita prorocii și astăzi, dacă se caută nu la numele, ci la cuvintele lor, despre asta ne poate servi drept dovadă epoca inaugurată în istoria literaturii polone la anul 1795, după a treia împărțire a Poloniei. Ca printr'un semn magic și a întors acest nenorocit popor polon, în cea mai desnădăduită ciupă a vieții lui, fața spre Dumnezeu singurul în care și-a mai pus speranța, și ca odinioară Ieremia, s'a pus să plângă și să jure că nu va avea nimic mai sfânt decât ridicarea din căderea morală în care s'a cufundat.

La proroci s'au oprit atunci toți scriitorii mari ai neamului și în graiurile lor, pe cari le imitau au găsit cele mai puternice accente cu cari au trezit din letargie un popor a cărui măduvă o supseseră oameni fără de Dumnezeu. Pe aceste temelii s'a clădit cea mai frumoasă perioadă din literatura polonă și ea a dat Polonei, dacă nu și o țară neatârnată, cel puțin un suflet nou și îndărătnic (V. M. Szwitalski, Geschichte der polnischen Literatur, Kempten, 1908 ce 71 sgl. și »Hochland«, Kempten, Mai 1909).

Din aceste motive e de dorit ca și la noi, unde împrejurările sunt analoge, să facem loc prorocilor celor cari săvârșesc azi minuni, iar nu

butoi de rachiu de 50 de grade. — Unde-i parfumul din cutia de unde a fost scoasă, când a scris-o tânărul nemilos?! — și trenul vicinal, care o duce acum, i se pare un car cu boi, atât de încet și de nepăsător pentru durerea ei, — își taie calea peste câmpurile pline de grâu și de săcară.

O dor coastele de pe când o lovise factorul postal la plecare, căldura prea mare a buhăit-o la față, de crezi că e un balonaș umflat și mai umblă și factorul postal de acum atât de neomeneste cu ea, de-i vine să sară în sus de ciudă. Inchipuiți-vă, nici chiar rocul nu și-l ține pe el factorul postal, e numai în jiletcă și cu mânecile cămașii afară! Asta e prea mult! Scrisorica pare Maria Antoineta purtată spre ghilotină de plebea murdară a Parisului.

Nu e de ajuns atâta: mai trebuie să se sdruncine pe drumul de țară! Dela orașul unde ajunsese, nu e cale ferată: O leagă deci butuc cu alte scrisori schimonosite și o trimite cu o trăsură cu — un cal. Mai mare rușinea!

Poștașul, care mână calul pintenog, cântă din trâmbiță de-ți vine să iai câmpii; după ce se satură, hăulește de se sparie și lupii de cântecul

lui și pleștește cu biciul prin aer, de răsună văile. Să te ferească Dumnezeu să ajungi pe mâna lui!

Când e aproape de ultima postă, prinde băiatul, care mânăse calul, sacul cu o mână mitocănească, îl sucește, îl învîrte și-l deșartă în fața poștașitei, o bălăcoară, care se ridicase tocmai dela romanul ei de 12 volume.

Scrisorica albastră e mai mult moartă decât vie. Se uită împrejur: vai și amar! O cloșcă își cheamă puii într'un colț al casei, câțiva purcei guiță la poarta deschisă, cerind de mâncare.

— »Numai atât?« înfrebă poștașita.

— »Numai«, răspunde băiatul.

Scrisorica stă să turbe de năcaz: poștașita o întoarce pe toate părțile, o ține la lumina ferestrii, caută să citească ceva prin hăția plicului, murmurând curioasă:

— »Ce i o scrie iară nebunul ăla?«

A! Pe bune mâni a ajuns ea, biata scrisorică! După ce a fost supusă la interogatoriul ăsta, e silită să doarmă noaptea într'un sertar cu miroso de mucegăială, în rând cu niște foi unsoaroase.

Abea a doua zi o eliberează cineva din temnița asta. Un țaran cu plete lungi și cu o traistă cât ziua de ieri.

Scrisorica nu mai știe ce să se facă de ciudă. Vre-o câteva litere a stricat ea în scrisoare, dar s'a săturat de răsbunarea asta și-și așteaptă cu resignare soarta. Singura ei curiozitate, să vadă ea pe D șoara, pentru care a suferit atâta. Nu mai ia în samă nici stațiile cele multe ale poștii satului pe la crășmele din drum, nici injurăturile și trântiturile, cari trebuie să le sufere cu o țarie de mucenică, nu bagă 'n samă nici foile serioase între cari a ajuns și nici căldura de nesuferit.

Două, trei ceasuri trec. Unde s'a dus miia meargă și suta! Deodată vede lumina zilei. A! ce soare binefăcător!

— »Ioane, adu încoace«, aude ea un glas de femeie.

»Asta i mama Sinefetei își zice scrisorica albastră. Se uită aiurită la Sinefta care stă mai departe. O fată de 18 ani, bine făcută, oacheșe, sprintenă, cu părul bogat, cunună de-asupra capului.

— »Mamă, mamă, o scrisoare dela Ionel?« strigă fata veselă.

— »Va să zică Ionel e pungașul, care m'a răstignit pe aicea?!« murmură scrisorica albastră.

— »Adu-o, așa, să citesc eu dintâi să văz ce-ți scrie.«

Crema de viorele „Ideal“ este mângăritorul cremelor. Feței îi dă oare nespuse de albă; cel mai excelent mijloc pentru conservarea feței contra *sbârciturilor*, *pistruiilor* și *sgrăbunțelor*. Efect năntrecut, grabnic și surprinzător. Prețul unei tegle expediată francată, dacă euma se trimite anticipativ, 1 cor. 10 fil.

Regulator pentru păr, care îi redă părului culoarea originală; prețul unei sticle cu modul de întrebuințare 2 cor. — — — **Mijloc pentru văpsirea părului**, care după o mică folosire negrește foarte frumos părul. Prețul unei sticle cu modul de întrebuințare 6 cor. — — — **Blondine** care dă părului culoarea foarte frumoasă blondă. Prețul unei sticle cu modul de întrebuințare 2 cor. — — — Se pot comanda dela: **MOLDT BÉLA** farmacist, laborator cosmetic **GYERTYAMOS (Temes m.)**

celor ce și-au încheiat activitatea cu mil de ani în urmă.*)

Nu stăm mai bine nici cu Testamentul Nou în școală. E un moment foarte interesant, că biserica noastră care admite cetirea sfintei scripturi și credincioșilor ei, nu se interesează de loc ca aceștia să o și citească; nu se interesează nici în biserică și nici în școală, care totuși e o școală susținută de biserică! Totul se mărginește la cultul divin și la povestirea conținutului sfintei scripturi. Interesant mai e și faptul că în multe școli se găsește cărticica cu serviciul divin, care așa cum se face la noi crește numai papagali (câți și-au dat d. e. seama ce înțeleg când gura le torăie: »Carii pe Cheruvimi« sau »Lumină din lumină...«, a căror necunoaștere pe de rost ar însemna lipsă de religiositate!), dar nici nu se găsește o cărticică cu părți din sfânta scriptură. Noi avem par'că o oroare de a ne adăpa dela isvor, de care nici nu ne apropiem. Și în acest punct noi suntem niște simpli imitatori ai străinilor, și anume ai catolicilor. La aceștia e însă de înțeles (deși nu de aprobat) de ce întrebuințează catehismul în școală iar nu biblia, la noi însă nici de cum. Ei n'au voie să citească scriptura, decât trebuie să se mulțamească cu »esența« ei condensată în catehism, noi însă avem voie să o celim și tocmai de aceea n'am avea nevoie de nici un catehism.

În punctul acesta noi suntem pe un punct de vedere analog celui protestant, deci și atitudinea ar trebui să ne fie ca a acestora, cari au în școlile lor o ediție școlară a bibliei (»Schulbibel«). Enorm de interesant și de dureros în același timp, cum în cele mai cardinale puncte ale sale învățământul nostru e cu totul greșit. Să nu ne mirăm deci nici de necredința clasei culte, nici de »religiositatea«, în fond adesea atât de necreștină a poporului, căci acestea nu sunt altceva decât roadele sămânței ce am sămănat.

Un învățământ religios creștin și ortodox preține deci (în urma naturii sale iar nu a greșitului us de până acum), *înlăturarea verbalismului* (cum i-se zice în limba pedagogică, sau a vorbei goale, cum i-se zice românește) și înlocuirea lui cu adăparea din izvorul »cel de viață dător«, al însușii cuvântului lui Dumnezeu cum e depus în biblie, și în special în Testamentul nou. În scopul acesta cel dintâi pas al reformei e: edarea unei biblie școlare care să cuprindă părțile esențiale ale bibliei celei mari. Aceasta trebuie pusă ca bază a învățământului religios, iar nu catehismul, nici cultul divin, care e numai o formă moartă dacă-i lipsește sufletul pe care-l dă numai cuvântul viu al scripturii.

Asta-i una la mână. A două tot atât de im-

*) V. și »Cuvintele unui credincios« de Lamennais, traduse de Dionisie Romano, cuvinte cari ținute în stil profetic au produs o întreagă revoluție sufletească în Franța, prin anul 1830.

Amândouă smâncesc scrisoarea, iau un cuțit mare, de bucătărie, taie plicul, fără să se gândească la durerile scrisorii și mama citește:

»Iubita mea prietină!«...

— »Ce neghioabă am fost, că n'am cetit ce scrisese Ionel!« își zice scrisorica albastră. »Dar să ascultăm și noi!«

— Iubita mea prietină!

»Află că abia aștept să sosesc acasă, ca să te pot vedea. Număr zilele, ceasurile, minutele, secunde!«

— »Ha, ha, ce mai alișveriș îi fac eu d-nului Ionel... ceasurile, minutele, secunde!« și zău nu glumește...? rîde scrisorica obosit.

— »Dacă nu ne va veni așa ceva în cale am să te strâng în brațe!«

— »Ce-i asta? Cum? Așa-ți scrie?« întreabă mama speriată.

Sinefta stă locului, apoi întregește cetind rezolut:

»...să te strâng în brațe ca pe nevasta mea. Nu-l așa?«

portantă chestiune e următoarea: e biserica noastră în ce privește învățământul religios, în adevăr națională, cum pretinde a fi? Anevoie se va putea da un răspuns afirmativ la întrebarea aceasta. De fapt caracterul național al bisericii pe noi ne împarte iarăși numai din punct de vedere formal, iar nu și material. Noi accentuăm caracterul național al bisericii numai când e vorba de drepturile acesteia față de stat și atunci — aducem ca semn pentru aceasta că biserica noastră e organizată în cadrele (așa zicând materiale) a unei naționalități și pe baza limbei naționale. De împrejurare că biserica aceasta e națională fiindcă e rezultatul sufletului nostru, se pare a se ținea mai puțin cont, deși aici e punctul cardinal care face biserica în adevăr națională.

Caracterul acesta național nu se poate înțelege decât percurgându-l și în dezvoltarea lui istorică. El rezultă din întreaga dezvoltare a vieții noastre sufletești, a luptei după o concepție de viață în și alături de biserică, a obiceiurilor noastre religioase atât de variate. Aceste — fac caracterul național al bisericii noastre, iar nu faptul, că o lege îi asigură »caracterul« de »național« sau că ea se servește de limba națională (căci și nașterii se servesc de ea, fără ca să se poată numi pentru aceea biserica națională). Tocmai în acest caracter istoric e cuprins caracterul național, adică în totalitatea aceea a formelor de manifestare exterioare (nu numai cultul), a credinței creștine, forme cari sunt naționale pentru că în ele și-au dat expresiune sufletului înaintașii noștri de cari suntem legați prin cele mai intime legături sufletești.

Acest caracter național al bisericii trăiește numai în subconștiința noastră și el e în primejdie de a se șterge mai ales că aceia cari ar trebui să-i fie cei mai credincioși paznici (clasa cultă), îl socotesc ca ceva învechit și incompatibil cu timpul modern.

În ignorarea conținutului acestui caracter și în accentuarea numai a formei lui, se poate cuprinde moartea bisericii noastre naționale în adevăratul înțeles al cuvântului.

Școala e chemată de a împedeca acest catalism care pentru noi poate însemna pierirea națională. Pentru că biserica e concretă cu ființa noastră istorică, și lăpădarea conținutului ei genuin, cristalizat în istorie, și ținerea numai la formulele ei, duce neamănat la cea exteriorizare ale cărei începuturi le vedem în ultimele decenii și al cărei sfârșit e de-așezeni ușor de prevăzut. Școala e chemată a opera cu valori reale în învățământul religios, atât după caracterul lui creștin răsăritean, cât și după cel românesc (în care intră în general cunoașterea formelor de manifestare religioasă, obiceiuri, credințe, legende și analizarea și criticarea lor). Orice vorbă goală și

Mama smulge scrisoarea din mâinile fetii.

»Asta ți-o scrie ție?«

— »Da, mamă — ne-am promis de mult unul altuia. Vrea să mă la.«

— »Iată pacostea, gândește scrisoarea. »Ce soartă mi-a fost dat să am. Să duc o veste de căsnicie!« și se uită chiorș la tinăra cetitoare. Știi că nu-i urită? O drăcoaică de fată! Cum știe să-și apere bătăile inimei și cum vorbește mamei de Ionel! »Știi că-mi place?! Cel puțin nu mi am rupt coastele înzadar!« gândește scrisorica.

Mama și fata și au descărcat inimele una alteia. Stau ca doi dușmani, cari au legat pace și-și întind mâinile de împăcare. Scrisorica albastră stă între amândouă, se uită prin odaie, prinde câte o rază de soare, ce cade prin fereastra deschisă și-și zice mângâindu-se: »Ce naiba. Dacă am dus o astfel de veste, doar o să mă păstreze cel puțin acuma bine, până la bătrânețe!«

orice mecanizare a acestei vieți religioase-istorice trebuie combătută*).

Expunerea ei nu trebuie să se restrângă numai la orele de religie ci trebuie să stăpânească, întocmai ca limba și istoria românească, întreg învățământul. Din acest punct de vedere e nevoie de-o »concentrație«, iar nu din punctul de vedere formal. Ea trebuie să corăspundă și în învățământ importanței pe care o are în viață, în care ea nu joacă un rol izolat de restul vieții, ci unul care se amestecă neîntrerupt în curentele aceste, pe cari le stăpânește**). Deci nu învățământ religios izolat, ci în legătură neîntreruptă cu întreg învățământ.

Dupăcum învățământul religios trebuie să fructifice întregul învățământ, tot asemenea el trebuie sprijinit la rândul său de toate celelalte materii. Nu numai »religia« influențează sufletul omului în senz religios, ci și alte tărîmuri ale vieții însăși.

Istoria, acea »*illustrierte Ethik*« alui Schleiermacher, educă și ea spre religiositate, tot astfel științele naturale ș. a. (Vezi în legătură cu chestiunea aceasta admirabila carte alui Fr. W. Förster: »*Jugendlehre*«, Berlin 1909, precum și »*Inima*« de Edmondo de Amicis, care se traduce pentru a doua oară în românește, în »Tribuna«).

Clădit pe astfel de baze, învățământul religios va da poporului nostru oameni de caracter, luminați și credincioși (vai, cât de răsuflat e acest »adjectiv« din urmă de fi e teamă să l mai și întrebuințezi) pe cari chiar d'alde legi școlare, ca cea de care ne temem acuma, numai întări îi va putea. (Va urma.)

Situația politică în Austria.

— Corespondență particulară a »Tribunei«. —

Viena, 7 August.

Și la Viena, ca ori unde, avem vacanțe. Parlamentul a fost închis, înainte de vreme și fără voie, ce-i dreptul, dar, ori cum, deputații au plecat pela casele lor, miniștrii s'au dus în vilegiatură, ziarele își umplu coloanele cu revoluția din Spania, conflictul greco-turc, greva generală din Suedia și celelalte știri la ordinea zilei.

Politica internă doarme. Dar pe sub cenușă tot mai mocnește câte un cărbune în jar; din când în când câte un om politic își reamintește că parlamentul a fost dizolvat într-o situație cu totul anormală și că la toamnă aceleași greutăți se vor pune în calea lucrărilor parlamentare.

Atunci auzim nouă propuneri de rezolvare a situației; atunci ziarele găsesc mijlocul de a mai umplea o coloană două cu știri și comentarii politice locale.

Se știe cari sunt greutățile situației. În timpul sesiunii de vară, după ce s'a votat bugetul, partidele slave extreme au declarat obstrucția, pentru a împiedica votarea celorlalte proiecte, dintre cari în prima linie convenția comercială cu România și legea de imputernicire a guvernului de a încheia tratate de comerț cu celelalte state.

Această opoziție nu se făcea din motive curat economice; e adevărat că unul din cele două partide obstrucționiste era cel agrar ceh, totuși motivele obstrucției erau mai curând politice. Slavii sunt nemulțumiți cu actuala compoziție a ministerului, în care ei se cred prea puțin reprezentați, apoi cheii sunt supărați pentru că germanii împiedică lucrările dietei boeme, unde ei, cheii, au majoritatea.

Prin urmare, pentruca parlamentul să poată lucra la toamnă, sunt două condiții esențiale:

*) V. d. e. extraordinar de greșitele modele de lecțiuni din istoria bisericească pe care o mecanizează V. Nastea și A. Jurca în »Vatra școlară« 1909, numerii 1 și 2.

**) Vezi în legătură cu chestiunea aceasta: »Viața sufletească la români«, în »Istoria Românilor în chipuri și icoane« de N. Iorga, Vol. II. Apoi Archim. I. Scriban în »Neamul românesc literar« nr. 3 și 5 1909.

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cerești o sticlă de

SPIRIT DE GHIATA

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provenite din răceală, ca d. e. teze imediat orice durere de cap, de dinți, provenite din răceală, ca d. e. se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 flteri, o sticlă mare 1 cor. 20 fl., 3 sticle mari

sau 6 sticle mici se trimiț porto franco.

Cantități mai mici nu se trimiț prin postă.

Se găsește și se poate comanda la

Szémann Agoston,

farmacist,

Hatvan, Főter nr. 126.

Se expedează sticla în toate părțile țării

să se amelioreze situația dietei boeme și să se remanieze ministerul. Dar acestea nu sunt lucruri ușoare. Pentru aplanarea certurilor din dieta boemă trebuie să se rezolve mai întâi chestia limbilor dela oficiile publice și celelalte motive de neînțelegere dintre cehi și nemți. Iar pentru a se remania ministerul, ar trebui să se nemulțumească germanii, ceea ce aceștia ar răspândi cu aceeași monedă, cu care au răspândit și slavii când au fost nemulțumiți.

Slavii pretind eliminarea ministrului de justiție Hochenburger din minister, germanii nu admit însă aceasta cu nici un preț. De asemenea germanii declară că nu vor tolera întrarea în minister a vre-unui deputat dintre cei cari au făcut obstrucție, pentru că vreau să rupă cu obiceiul că cine vrea să obțin favoruri mari dela guvern, să-i forțeze mâna prin obstrucție ori alte mijloace analoge. Slavii însă doresc ca deputatul Schustersici, care a fost șeful obstrucției să intre în minister. Cum se vor rezolva aceste greutăți, e greu de prevăzut.

Dar preliminariile pentru acest scop au și început. Deputatul Glombinsky, șeful clubului polon, a convocat pe ziua de 17 August o conferință a șefilor de partide doritoare de a lucra în parlament. În acea conferință se va decide ce pași sunt de făcut pentru a se înlătura obstrucția la toamnă. Până acum e sigur că vor lua parte la consfătuire reprezentanții clubului german național, creștin-social, social democrat și polon. Toate vor avea mai nainte întruniri pentru a decide poziția de luat la adunarea comună. Au fost convocate și partidele din uniunea slavă care erau contra obstrucției, dar nu se știe încă dacă vor lua parte.

A doua zi după ședință, va avea loc un consiliu de ministri cu ocazia zilei de 18 August, nașterea împăratului. Cu această ocazie toți ministrii se vor afla în Viena așa că e posibil să se ia cu acea ocazie hotărâri importante, de cari va depinde soarta parlamentului la toamnă și a legilor urgente ce sunt de votat.

Vom ține în curent cititorii cu evenimentele ce se așteaptă.

In preajma ghilotinei.

— Corespondență particulară. —

Paris, 6 August.

Omenirea devine ea mai bună?..

Sunt atâtea simptome îmbucurătoare în miezul vieții de toate zilele, se îmblânzesc atât de vădit sufletele semenilor noștri, că nu-mi pot stăpâni un fior de fericire. Nu mai mult decât de ieri încoace o lumină nouă îmi limpezește mintea, una din acele revelațiuni brusce, cari nu sunt cu toate astea decât rezultatul unei serii de observațiuni încet înregistrate în globulele inconștiente ale creierului nostru.

În marele oraș unde trăiesc acum, sguduit fără de voie la irezistibilul fluid al entuziasmului care străbate pe toți din jurul meu, care face să onduleze ca niște valuri uriașe mulțime de pariziieni, mi-am putut da seamă cu fericire de minunatele binefaceri ale progresului, acest zeu desăvârșit, al cărui zimbet senin și măreț e îndejuns să spulbere pe toți rivalii săi de până acum, dela olimpiantul Jupiter, până la chipurile blânde ale icoanelor de acum. Am asistat beat de admirație la succesul lui Bleriot, am văzut omul avântându-se fără grije în văzduhul cenușiu și cu ochii sufletului văd în viitorul apropiat cucerirea aerului ca un fapt îndeplinit. Progres și iar progres! Progresul copleșește toate celelalte îndeletniciri ale omenirii și binefăcătoarele lui raze schimbă nu numai fața pământului dar și sufletul omenesc, atât de greu de schimbat!

Nu mi e din gând execuția care a avut loc ieri dimineața și priveliștea absolut neobicinuită a mulțimei îngrămădită în jurul ghilotinei, sub care un mizerabil paricid, Duchemin, și-a expiat crima prin moarte.

Soarele nu se ridicase încă pe cer și Parisul dormea dus. O liniște adâncă și plină de înțelesuri plutea, deasupra pumnului de oameni adunați în preajma »Văduvei roșii«...

Și tocmai faptul acesta e demn de reținut. Unde s'a mai pomenit cu prilejul unei execuțiuni capitale în inima Parisului, ca pietrele mardare ale panajelor să nu se îngrească de lume?

Și de ce lume! cinică și sgomotoasă, venită să vadă cum moare un om, cu aceiași dispoziție sufletească cu care se duce la teatru sau la circ. Mulțime guralivă și bine dispusă, vorbind cu animație și rîzând, cu glumele pe buze și în inimă cu aceeași așteptare nerăbdătoare și plăcută care precedează spectacolele de orice fel.

Și după ce cuțitul a rețezat capul victimei, după ce sângele a curs în țigănele roșii din gâtul trunchiat, mulțimea se risipește tot veselă, tot bine dispusă, domni în haine negre oferind brațul cocoanelor gingaș gătite, în mijlocul glumelor spirituale ale gavoșilor încântați.

Așa a fost până acum, dar nu va mai fi astfel, să sperăm. Ieri la executarea lui Duchemin, abea de au asistat trei sute de oameni. O tăcere adâncă, impresionată, a cules sângele tinărului paricid. Nici o glumă în aer, nici măcar o vorbă rostită mai tare. Abea un murmur surd, ca un geamăt de durere, când cuțitul rece a depărtat capul de trup și l-a rostogolit în coșul cu țărițe.

... Și pumnul de oameni se risipește apoi; toți sunt galbeni, ochii vagi, cu fruntea încrețită, ca la înmormântare.

Și am avut impresia că în sufletul lor instinctele feroci s'au topit, înecate toate în milă: mila pentru aproapele, milă de suferințele altora.

Spectacolele violente au pierdut, sunt pe cale să piardă farmecul lor singeros. În jurul eșafodului singurătate și tăcere. Mulțimea aleargă să aclame pasărea lui Bleriot, minunata pasăre cu aripe viorii, plutind deasupra apelor străvezi...

Să începem doară a crede că lumea s'a îmblânzit? Că omul nu va mai ucide pe om în războaie aprige și crunte? În Spania starea de lucruri ne dă de gândit: poporul se răscoală că nu mai vrea războiu. În Franța execuțiile capitale trec aproape nevăzute de seamă: oamenii șed acasă; curiozitatea de a vedea cum se omoară nu-i mai ispitește...

Căci civilizația se mai poate numi dacă nu blândețe, cel puțin îngăduință. *Tristan.*

Pregătirile de război și armata Turciei.

Partidul tănărilor turci așteaptă nerăbdător izbucnirea războiului contra Greciei.

În presa și adunările »Comitetului pentru libertate și progres« se cere guvernului în mod ostil, declararea fără amânare a războiului, căci e o rușine ca Turcia să se lase jucăria marilor puteri ale Europei, când ea însăși e destul de tare, pentru ca să-și facă socoteala cu grecii.

Indrumarea ce s'a făcut de greci Turciei, ca aceasta să-și înainteze pretențiile asupra Cretei celor patru puteri proteguitoare în cerul tănărilor turci a fost clasificată ofenzătoare și ca apucătură pentru a amâna declararea pe față a intențiilor; și cer ca Turcia să nu se mai dimită la pertractări cu grecii, ci să-și apere drepturile asupra Cretei cu arma în mână. Aceleași știri sosesc și din garnizoanele albaneze și macedonene.

Ura poporului care urmează orbește partidului tănărilor turci — și rivală războiului crește treptat — prin știrile ce vin din toate părțile, despre agitația grecilor și unelirile ce fac în toate orașele comerciale mai de seamă. E de prevăzut că dacă nu se va da ocazia ca prin îndușmănilile cu Grecia aceasta ură se erupă, e pericol ca nu cumva ea singură să și caute momentul binevenit pentru erupție.

Împedecarea Turciei, din partea Greciei și a marilor puteri, în folosirea de drepturile ei asupra Cretei e foarte desaprobată în cercurile turcești, cu atât mai mult că după noua organizație internă a regimului de guvernare doresc o expansiune în afară, iar conducătorii armatei voiesc să dea probe poporului despre noua organizație națională a trupelor.

E adevărat că, din punct de vedere militar, noul regim a muncit foarte mult și ar trebui ca să fi cunoscut cineva vechea armată a Turciei, ca să poată face comparație între ea și cea care a defilat cu ocazia serbării din 23 Iulie, și numai cunoscând soldații sdrănțeroși, armele și prastul echipaj de altădată poți prețui după merit pe cea de azi. Ezaclitate și ținuta demnă a soldaților de azi ar face onoare oricărei puteri europene.

Abia un an de când armata turcilor era într'un hal vrednic de plâns, cu armele lor ruginite, preistorice poți zice, și garderoba care-ți insufla milă și acum se prezintă îmbrăcați în uniforme lor noi și bine echipați, cu arma sistem Mauser, infanteria îți oferă tabloul unei mase unitare și bine disciplinate, gata de bătaie în orice moment, căci prin nouile inovații introduse în armată și mai ales instrucția îngrijită s'a profitat foarte mult.

E vrednică de admirat și starea actuală a artileriei turcești, care a progresat cu pași uriași în foarte scurt timp. Progresul pe acest teren, e a se mulțumi în prima linie comandantului diviziei a treia a corpului de artilerie, *Rıza Hassan Pașa*, care e azi inspector al corpului de artilerie din Turcia europeană.

Instrucției militare i-se dă o deosebită atenție, s'au înființat mai multe școli mecanice și ofițerii sunt obligați la frecventarea lor.

Nu e mirare deci, că sub influința recentelor inovațiuni, spiritele sunt aprinse pentru războiu și marile puteri vor avea mult de lucru în împiedecarea cruntei vărsări de sânge ce se pregătește.

Răspunsul Greciei.

Ultimele știri ce vin din afară spun că în Atena situația a luat o întorsătură foarte serioasă, turcii caută cu tot prețul pretext pentru războiu. Presa guvernamentală declară unanim că, Grecia nu poate împlini cererea Turciei referitor la îndepărtarea steagurilor grecești de pe edificiile publice din Creta, și revocarea ofițerilor concediați. Grecia a dovedit și pînă aci ținută corectă față de poartă, iar ofițerii greci s'au trimis în inzulă numai la dorința puterilor interesate. Grecia va lăsa Creta și de aci înainte în apărarea marilor puteri.

Pregătirile Greciei.

Din Atena vine știrea că, efectivul de rezervă de pe patru ani al artileriei, a fost chemat la deprindere de armă pe 14 zile. De asemenea rezervele infanteriei pe 28 zile. Manevrelor cari până acum se făceau târziu în toamnă în anul acesta vor fi mult mai de vreme, și guvernul pentru liniștirea populației a lansat știrea că, aceasta nu trebuie privită ca o pregătire de război.

Ținuta puterilor.

Se anunță din Berlin, că agravarea conflictului Cretan a început să fie tratat cu multă seriozitate de cercurile diplomatice, totuși se crede că marilor puteri le va succede influințarea spiritelor în interesul păcii. Încât privesc dispozițiile diplomatice, între Berlin și Viena e cea mai deplină consonanță și deși nu sunt interesate direct în cauză, se crede că nu se vor rezerva la simplul rol de privitori.

Simpatiile bulgare.

Din Sofia vine știrea că ziarul naționalist *Rjecs* urgează legarea unei alianțe greco-bulgare.

Crima lui Duchemin.

Ultimul ghilotinat. Un paricid monstru. — Cînismul criminalului.

Publicăm, în numărul acesta, scrisoarea din Paris a corespondentului nostru, care a asistat la decapitarea criminalului Duchemin.

De zece ani, Parisul n'a mai văzut o execuție capitală. Cel din urmă ucigaș ghilotinat a fost un tânăr, Alfred Peugeot, care și-a primit pedeapsa în zorile zilei de 1 Februarie, sub zăpada care cădea în piața Rochette.

Alfred Peugeot omorâse într'un chip sălbatic la Sant-Maurice, o femeie și o copilă. Până în ultimul moment, Peugeot păstră un sânge rece extraordinar.

La închisoare deșteptat de către procuror, el a început să-și bată joc de moarte. În fața mulțimei care urla și care abia putea fi oprită de autorități, criminalul avu vanitatea să pară batjocoritor, poruncind soldaților:

— Sus armele!

Sunt zece ani de atunci. Un nou asasin a fost condamnat la moarte de jurați; prea a fost însă mare crima lui ca să dobândească grațierea, dela președintele republicei, dar să povestim faptele:

Doamna Rose Duchemin, stabilită în Paris, avea oarecari economii pe care fiul său Gheor-

ghe Duchemin, un cheltuitor fără de păreche se hotără să i însușiască cu orice preț.

În ziua de Duminecă 16 August 1908, pe la ora prânzului mizerabilul își îndreptă pașii spre locuința soților Laloneté în serviciul cărora era mama s'a. Duchemin nu avea la el decât vre-o 20 lei și era hotărât să facă orice pentru ași procura ceva bani, mai ales că unii datornici îl hărțuiau neîncetat.

Mică sa îi deschise ușa fără nici o bănuială. După ce o îmbrățișează, monstrul începu să vorbească cu dânsa de câte în lună și în soare; el se făcu blând, mângâietor și căuta să câștige încrederea mamei interesându-se de al săi și ajutând-o în lucrurile ei casnice.

Apoi, pe la orele trei, el se decise în sfârșit să i ceară bani. Dna Duchemin refuză categoric, cu un ton care nu permitea nici o replică.

Atunci el se hotărî — să o ucidă. În timp ce mama s'a se îmbrăca pentru a se duce la gară ca să aștepte pe una din fiicele ei, care revenea dintr'un sanator, el se repezi asupra ei, o înhătă de beregată și o sugrumă. Apoi cu un sânge rece îngrozitor, el își făcu o țigară și începu să fumeze. Deodată cadavrul tresări; Duchemin crezu că nenorocita nu murise încă. Scoțind un cuțit din buzunar el îl implântă până la mâner în gâtul victimei. Își spală apoi mânele în bucătărie, fură o sumă de patru sute de lei, pe cari biata mamă îi strânsese ban cu ban, ca să poată îngriji de o fiică bolnavă, și eși binișor în stradă.

Ajuns acasă el sfășie părțile însângerate ale cămeșii pe cari le arse apoi cu o inconștientă stupidă — plăti câteva datorii, petrecu câteva ceasuri plăcute cu prietenii săi și dejună cu poftă.

Iată împrejurările într'adevăr groaznice ale crimei lui Duchemin, din care pricină, eri, cuțitul ghilotinei din Paris se înroși odată mai mult cu sângele unui monstru fără păreche.

Situația în Spania.

Correspondentul special al ziarului »Matin« trimite știrea din Barcelona, că deputatul Leroux s'a întors din Buenos Aires cu o mare sumă de bani, ce spaniolii din America de sud au colectat între ei, pentru sprijinirea mișcărilor din patrie. Se prevede că dacă lui Leroux îi va succede să pătrundă în Catalonia, revoluția va lua proporții îngrijitoare, căci miliția e de partea lui și el are mare influență asupra populației și e pretutindeni simpatizat.

Acum un an, prin o serie de articole în cari atacă cu vehemență guvernul, a fost condamnat; dar Leroux s'a refugiat dinaintea pedepsei la Buenos Aires. La ultimile alegeri însă a fost de nou ales între *cortezii*, dându-se prin aceasta mijlocul ca să se reîntoarcă de nou în patrie.

Din Marocc. Pierderile Spaniei.

Ziarul »Deutsche Tageszeitung« aduce știrea despre o mare pierdere, ce au suferit spaniolii în Melilla, cu ocazia celei din urmă ciocniri. Se spune că spaniolii au înregistrat 500 morți și 1200 răniți, afară de aceea 35 ofițerii și 150 soldați au fost luați prinși.

Lipsa de ajutor și alimente.

Generalul Maura a declarat că numai poate susține orașul dacă din Spania nu-i se vor trimite trupe de ajutor. Lipsa de apă și alimente deja e insuportabilă. La aceasta se mai adugă știrea venită din Madrid, că Maroccanii au zădărnicit debarcarea proviantului ce transporta vaporul spaniol »Sevila« deschizând un foc aprins asupra vaporului.

Cât va dura războiul.

Ziarul englez »Daily Telegraph« află din Madrid, că de oarece războiul contra Maroccului va fi de lungă durată, ministerul de război a început de acum o acțiune pentru războiul de iarnă. Toate corpurile de armată sunt puse pe picior de război. Ministerul de război e mulțumit cu rezultatul mobilizării pentru că miliția s'a prezentat punctual la corpurile. Membrii familiei

Mont Pousier, cari sunt ofițerii onorifici în marină au anunțat că vor lua parte la război. Mai mulți tineri din nobilime de asemenea au anunțat că vor lua parte în războiul contra Maroccului.

Inc'un Dumitreanu.

Scrisoarea dlui Emil Babeș din Budapesta.

În acțiunea mare și înălțătoare ridicată de medicii români, care a adus pe banca acuzațiilor în fața Europei întreg sistemul de opresiune națională din Ungaria, se amestecă acum încă o voce, dacă în intențiile ei nu, în efectele ei, desigur identică cu cea a drului Dumitreanu.

Nechematul avocat din Bpesta, cunoscutul maniac al ideii de înfrățire maghiaroromână, dl Emil Babeș, socotind probabil acum iar de oportun momentul pentru o nouă pășire a sa, ca acum sunt doi ani, — intervine, într'un mod cu totul nepoftit și fără orice rost, în discuție. Și precum anul trecut, așa și acum, strică to mai cauzei pe care vrea să o servească și face servicii neprețuite adversarilor nostri.

Dl Babeș într'o lungă scrisoare adresată ziarului »Magyar Hirlap« uzează de tactica sa destul de banală și cunoscută: de a nu da deplină dreptate nici ungarilor nici românilor, pentru a dovedi că d-sa a inventat praful de pușcă și ține în mâni soluția chestiei.

Pentru a nu da dreptate românilor, el începe prin o mică dezavuare a memoriului medicilor, spunând că în el s'a afirmat o inexactitate, fiindcă doamna Vlad nu a fost pedepsită pentru că ar fi făcut apel ca copiii să-și iubească limba maternă, ci pentru că ar fi agitat contra statului. Aceasta inexactitate, în cazul cel mai bun de formă și nu de fond, a trebuit să o releve, ca să captive din capul locului bunăvoința ziarului unguresc.

Își strecoară pe urmă de aci încolo și câteva acuze la adresa sistemului de opresiune, termină însă într'un mod care nu se deosebește, nici ca formă, de scrisoarea lui Dumitreanu, *desaprobând acțiunea medicilor români care se adresează străinătății*, spunând că ea numai strica ne poate, pentru că »odiul unei astfel de acțiuni nereușite și toate consecințele lui se resfrânge necesarmente asupra conaționalilor medicilor cu jalba«.

Așa vorbește fratele distinsului profesor universitar din București. Faceți acum o comparație între scrisoarea profesorului din București și între aceasta a fratelui său din Budapesta! Am spus-o totdeauna că domnul acesta este un inconștient, și nu l-am tratat în felul cum tratăm pe ceilalți trădători, numai pentru faptul, că s'au făcut număratoarele intervenții pe lângă redacție din partea unor oameni de frunte să nu-l tratăm cu asprime și să nu dubităm în buna sa credință. Ne pare rău că am cedat, pentru că ce ne folosește buna sa credință, dacă mâncărimea lui de a poza și juca rol ne aduce tocmai atunci, când avem mai mare nevoie de accentuarea solidarității, la acte de disolidarisare, cum este și acesta și cum era și acelea de an și acum doi ani când își începuse acțiunea nefastă.

La sfârșitul scrisorii, după ce îl scuză pe d. Babeș din București înaintea ungarilor, *dennunțând* că nu dânsul a fost inițiatorul acțiunii medicilor români, *dimpotrivă în sinul medicilor el a combătut-o*, — aduce laude elogioase

medicilor unguri cari »stau la un nivel moral și intelectual așa de superior« cari însă »trăind chemării lor nobile, nu au vreme să facă politică«. (Argumente cu cari combăteau ziarele ungurești memojiul medicilor români N. Red.)

»Magyar Hirlap« organul lui Andrássy, unde își publică d. Babeș scrisoarea, firește îl aprobă pe d. Babeș, și se miră de un lucru, de ce »românii de bine nu-și dau mâna să protesteze împotriva agitatorilor și a perfidiei și volnicilor trădătorilor, ci lasă ca toți românii să fie identificați cu dânsii. De ce nu grăbesc acești români cu protestul lor în ajutorul societății maghiare, a statului maghiar, care vrea să apere cu ceeace românii de aici stau ori cad: »statul unitar maghiar« ?

Iată cea mai nouă ispravă pe care avem a o mulțumi dlui Emil Babeș. În orgoliul său inconmesurabil vedem că d-lui își desavuiază, vorba cea — și pe frate-său. Ce să mai aștepte atunci alții dela dînsul ?

Din Străinătate.

— **Conflictul dintre China și Japonia.** Conflictul provocat de restaurarea liniei ferate Antung-Mukden dintre China și Japonia a luat proporții serioase.

Cu toată opoziția Chinei azi după cât vestește o telegramă din Tokio, Japonia a anunțat oficios puterile că va începe edificarea liniei. Totodată a înaintat și guvernului din Pecking o notă, în care se spune că edificarea liniei Antung-Mukden a fost împiedecată de China prin uneltiri meschine, cu toate că această linie de comunicație și transport a fost garantată prin pactul din 1905, legat la Pecking. Japonia cere în interesul păstrării bunelor relații dintre cele două țări recunoașterea drepturilor ei garantate în pact, iar cât privește cererea referitoare la edificarea liniei ferate rămânând fără rezultat, Japonia va începe edificarea fără considerație de forurile chineze.

Expoziție de copii în Orlat.

Comitetul central al »Reuniunii române agricole sibiene« a adresat primăriei comunale din Orlat, în cauza expoziției a 4-a de copii, următorul apel:

Onorabilă primărie comunală!

Incurajați de bunele rezultate obținute la cele 3 expoziții de copii, aranjate de noi în anii 1906, 1907 și 1908 în comunele Apoldul-român, Ilimbav și Poiana, și mai ales încurajați și prin faptul, că ideea fericită de a aranja expoziții de copii este tot mai mult apreciată de factorii competenți, și ea începe a fi îmbrățișată și de câtră alte așezăminte culturale ale noastre, — hotărîre am luat, ca a 4-a expoziție, după ce din cauze neatârnatore de voința noastră, n'o putem ținea, după cum o proiectasem, în comuna Sadu, s'o aranjăm în toamna anului de față în harnica dv. comună Orlat.

Scopul cel urmărim prin aranjarea de asemenea expoziții, precum se știe, este promovarea stărilor igienice și îmbunătățirea condițiilor de traiu ale populațiunii, cari sunt: hrana, îmbrăcăminte, curățenia și ocupațiunea de tot soiul a țăranelui nostru.

Pentruca lucrarea noastră în această direcțiune să fie cât se poate de folositoare și în acelaș timp și încoronată de succese, vom apela și de data aceasta la medicii noștri din comitat, să-și dea binevoitorul și cel mai competent concurs, atât la aranjare, cât și ca membri ai juriului și mai ales ca conferențieri ai expoziției.

Pentru încurajarea și îmbărbătarea mamelor harnice, Reuniunea va împărți la expoziție premii în bani și, încât mijloacele ne vor îngădui, împărți-vom și recvizite de lăptat, cărți igienice etc., iar pentru a prezenta și străinătății pe calea ilu-

strațiunilor chipuri de adevărată frumusețe ome-nească — românească, vom fotografia din acest prilej grupe de copii, grupe de familii etc.

Acestea premerse, ne adresăm către onorabila primărie cu respectuoasa rugămintă, ca în con-șelegere cu on. oficiu parochial și cu stimabilul domn medic Dr. Gheorghe Prunaș de acolo, să binevoiască a întruni fruntașii comunei la o con-sfătuire, în care să se hotărască ținerea expozi-ției de copii în Orlat, să se destineze luna, ziua și localul în care să se țină; vârsta copiilor de admis și gruparea acestora; maximul și minimul premiilor de împărțit; să se numească persoanele cari ar fi să între în juriu etc. Cu considerare la scopul umanitar ce-l urmărim și la modestele noastre mijloace bănești, să binevoiți a apela la generositatea așezămintelor d-voastre, cum este banca »Brădetul«, comuna politică și comuna bisericească, ca să concurgă și ele cu cât de puțin la crearea premiilor expoziției.

Vă mai rugăm să binevoiți a constitui un comitet aranjator local, care să ia amână afacerile împreunate cu expoziția.

Cu scop de a putea face și din parte ne și de cu vreme toate preparativele și publicațiunile necesare, onorabila primărie să binevoiască a ne comunica cu posibilă grabire hotărârile luate în cauză.

Mulțumind onorabilei primării pentru ostenelele puse în serviciul binelui poporului, o rugăm să primească expresia dragostei frățești ce o păstrăm.

Sibiu, 1 August n. 1909.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«.

Pant. Lucuța,
prezident.

Vic. Tordășianu,
secretar.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 9 August n. 1909.

— **Principele Carol la mormântul lui Stefan cel Mare.** Despre vizita Prin-cipelui Carol la mormântul lui Stefan cel Mare i se scrie »Minervei« din București următoarele:

La Putna, cât de mare s'a arătat ochilor nostri a est tânăr vlăstar al Hohenzollernilor, primul al marelui familii, care se duce să vadă mormântul celui mai bun voevod al neamului nostru, cât de mare s'a arătat mai ales atunci, când covârșit de amintirea marelor fapte ale voevodului, ingenun-chiază pe mormântul sfânt chemând sfătuitor sufletul lui prin semnul crucei. A fost un moment mare acesta și lacrimile se vedeau în ochii mul-tora, lacrimi de bucurie, lacrimi care încheștase gurile tuturor și muți de solemnitatea clipei, în-trezăreau vremurile de bărbăție și de glorie ale moldovenilor precum și o lumină vie în care ve-deam zilele de mâine a celui ce caută să se în-spire din faptele celui mai bun, celui mai drept, celui mai mare Domn român, cel care a stră-lucit 47 de ani peste pământul țării lui, făurind săgeți otrăvitoare pentru prietenii prefăcuți ai neamului, fiind în același timp izbăvitorul întregii creștinătăți în contra puhoiului păgânesc. Egu-menul mănăstirii cu lacrimile în ochi îi spune prințului nostru că e cel dintâi din familiile dom-nitorilor, care vine să se închine la mormântul lui Ștefan și termină cu cuvintele: »Să l urmați, Alteță, să-l urmați!... li arată în urmă A. S. R. toate vechile odoare mănăstirești între altele și o simplă cărje pastorală, cărje de lemn de pe vre-nurile când arhierii erau de aur. Azi e drept, vremurile-s schimbate!

În tot timpul excursiei A. S. R. a arătat o de-sebită bărbăție și o putere de voință cu ade-vărat educată. Amabil, binevoitor cu toți cei mici și face tot mai mult iubit de popor. Dumnezeu să împlinească speranțele tuturor cari și le-au pus în El.

— **Condamnat pentru „agitație“.** În 5 Noiembrie a anului trecut țaranul Florea Brădeanu din Sântana, din cauză că nu s'a dat bilet pentru că îl ceruse cassarului la gara românească, a strigat:

»Nu-mi dați bilet pentru că îl cer româ-nește, dar de jefuit ne știți jefui cu toate

că suntem români, banii noștri sunt buni dar noi ba. Dare-ar Dumnezeu să împărțim și noi Ungaria pe cum a fost când-va împărțită Polonia«.

Pentru aceste vorbe Brădean Florea a fost dat în judecată. Curtea cu jurați din Oradea având în vedere ca circumstanță atenuantă, că țaranul a erup într'un moment de beție, la condamnat la 14 zile temniță de stat.

Cum rămâne însă cu funcționarul, nu mai puțin turmentat de șovinism ca Brădeanu de alcool? Până când va întârzia reglemen-tarea lui pentru infama-i purtare față cu un țaran român, care nu-i putea cere bi-letul ungurește dacă nu știa. Cuvinte de aur, cele roșite de bietul Florea!

— **O nouă amendă de 1000 cor.** »Gazeta Trans.« scrie: Alaltăieri ni s'a înmanat din par-tea procuraturii din Târgul-Murășului provocarea, ca în timp de 8 zile să ne achităm de pe-deapsa de 1000 cor., la care a fost condamnat ziarul nostru în procesul pentru publicarea cu-nosentei scrisorii adresate de d. adv. dr. Cassiu Maniu poetului norvegian Björnson.

— **Di Gheorghe Stoica liber.** După optsprezece luni de osândă ungurească, d. Gheorghe Stoica, unul dintre publiciștii noștri de seamă, a părăsit azi, Luni, temnița din Seghedin. Îl salutăm cu bucurie în mijlocul nostru.

— **D. Weigand,** profesor la universitatea din Lipsca va pleca în curând în Albania, unde va sta câteva săptămâni pentru a face studii asupra linbei aromâne și albaneze.

— **Incidentul cu vagonul princiar la Predeal.** Comisiunea mixtă, compusă dintr'un inspector dela direcțiunea căilor fe-rate din Budapesta, un șef de atelier din Brașov, un inginer-șef din Cluj, d. inginer-inspector general G. Cosmovici și d-nii in-gineri-șefi G. Vasilescu și Bl. Cristea, întrunindu se Sâmbătă, în Predeal, în urma exa-minării mințioase a roței vagonului princiar nr. 11 și a probei de parcurs cu roțile frâ-nate până la Sinaia, s'a convins pe deplin că roata cu bandajul ei este în perfectă stare și că nu trebuia refuzată tranzitarea vagonului princiar.

În acest sens s'a încheiat proces verbal.

— **Legătură aeronautică permanentă între Frankfurt și Lipsca.** Din Frankfurt se anunță că legătura aeronautică permanentă între Frankfurt și Lipsca este asigurată. Cinci capitaliști au contribuit cu suma de 2 milioane de mărci, pentru construirea acestui plan.

— **Propaganda morală a aparatului de siguranță ungurească la frontieră.** Nenu-mărate plângeri sosesc la autoritățile din țară, contra jandarmilor ungurești dela graniță, cari fură vitele băștinașilor și sub pretext că-s vite de găsit le vând aici, la mezat.

Contra hrăpăreților jandarmi, s'a luat măsuri severe pentru a fi prinși. Încă o probă despre cinstea aparatului de siguranță din Ungaria.

— **Hymen.** Anunțăm cununia d-șoarei Olivia Oprea cu d. dr. Ioan Dobre, care s'a celebrat azi, Luni, în biserica română gr. ort. din Ilia-Murășană.

Felicitările noastre!

— **Logodnă.** Ni-se anunță logodna d-șoarei Viorica Bujiganu, fiica învățătorului Bujiganu din Delibrat cu d. Aurel Em. Peteanu.

Felicitările noastre!

— **În jurul unui incident la granița ro-mâno-ungară.** În Decembrie 1908 grănițerii români au tras asupra moșierului Montbach, care se afla la vânătoare în pădurea Alosik, si-tuată la frontiera româno-ungară. Acest inci-dent a fost obiectul unui schimb de note între guvernul român și cel ungar. Guvernul român și a exprimat regretele sale asupra incidentului și a rugat guvernul ungar ca pe viitor să ia

dispozițiuni ca pe viitor vânătorii să nu se a-proprie prea mult de frontiera română spre a nu mai da ocaziune la asemenea întâmplări.

— **Recordul mondial al unui avia-tor francez.** După minunatul succes al inginerului Bleriot, vine acum tot un francez să smulgă laurii și de pe fruntea fraților Wright. O telegramă din Mourmelon (Franța) anunță că, aviatorul Sommer a bătut Sâmbă-tă recordul mondial cu biplanul său prin-tr'un sbor care a durat două ore, 27 mi-nute și 15 secunde. Acest nou record al geniului francez a stârnit bucurie în lumea întreagă.

— **Depărtarea inscripțiilor ungurești.** Din loc competent se anunță că, se va emite un concurs pentru 50 posturi de casiere la căile ferate din Croația, au și fost provocate deja să se prezinte persoanele luate în combinație. E vorba că cât mai curând inscripțiile ungurești de pe garile din Croația să fie îndepărtate, meritul acesta e în prima linie al baronului Rauch și Cuvaj.

— **Starea regelui Petru.** Din Belgrad se anunță că starea regelui Petru nu e atât de nefavorabilă, precum s'a comunicat prin ziare. Știrea despre o apropiată catastrofă se desminte în mod categoric.

— **Declarație.** Părerile mele poate exclusive, dar nici când naționale — au făptuit bănuiala onora, că eu aș contribui la redactarea ziarului maghiar: »Un-garia«. Vă rog desmințiți svonul, că eu aș fi tovarășul lui d. Dr. Moldován. Tăcerea mea nu înseamnă că m-aș fi aliat cu dușmanii noștri — ea se reduce la motivul că prepar un nou volum și o revistă literară. Demnitatea mea de român m-ar opri totdeauna de a mă deșosi — și chiar în caz, când aș fi avizat să mă feresc de o parte a ziaristicii române — mi-aș afla terenul literar în Franța, ori Germania, dar nu în... »Ungaria«. Al d-v: Emil Isac.

— **Tolstoi și conferința de pace.** Ziarul bohem »Cias« aduce știrea că la conferința de pace, ce se va ținea în toamna acestui an în Stockholm, se va duce și Tolstoi. La conferință o să vorbească cum consumă militarismul în Ru-sia puterea materială și morală a societății. Tols-toi va da fără nici o cruțare expresie principiilor sale — pentru prima dată că va vorbi în publi-citate, desvâindu-și părerile sale asupra stărilor sociale din patria sa.

— **Ciuma în Rusia.** Prefectura județului Ilfov (România) a primit o adresă din partea ministrului de interne, în care se spune că s'a ivit ciuma în orașele rusești Kronstad, Lissel și Simkers; deasemeni și în guberniile Birna, Moscova și Viena.

— **O »senzație« a ziarului »A Nap«.** Zia-rul de senzație »A Nap« anunță că fostul mini-stru de interne, Kristóffy, s'ar fi înțeleș cu de-putații Vlad și Hodja ca deputații naționalităților să înceapă, împreună cu dânsul, o vie agitație pentru votul universal. Întrunirile dela Ileanda-Mare și Șomcuta-Mare ar fi rezultatul acestei în-țelegeri.

— **Contele Zeppelin bolnav.** Din Stutt-gard se anunță că, contele Zeppelin s'a întors din Colonia la lazaretul din Constanța pentru a se căuta din cauza abcesului pe care îl are la gât.

— **Greva din Stockholm.** În fața gravității excepționale a situațiunii, s'a exprimat în sferele guvernamentale părerea, că ar fi bine și la locul său o intervențiune. Ambele părți însă, atât mun-citorii, cât și patronii au refuzat intervențiunea guvernului.

În Daltenburg dispoziția spiritelor e foarte în-dârjită. Se vorbește de o propagandă pentru o grevă generală. E simptomatic însă, că în același timp, în restul Suediei, mulți social-democrați sunt pentru încetarea grevei. Elementele mode-rate cred că greviștii nu vor ajunge la excese, de și poporul e iritat din cauza scumpetii ali-mentelor.

— **Tot felul de chipuri militare și de alte uniforme,** apoi cizme și calpăce din materia cea mai bună și în prețuri ieftine. Fabricate proprii. Weber Pál, măiestru specialist pentru confecțio-narea chipurilor. Cașovia (Kassa) Fő utca.

Economie.

Cursul de vară al funcționarilor români de bancă.

Insoțirea băncilor române »Solidaritatea« proiectase ținerea unui curs de vară pe seama funcționarilor de bancă. Acest curs care avea să se înceapă la 15 August, precum aflăm dintr-un raport al secretarului »Solidarității« deocamdată este zădărnicit lată raportul secretarului în chestie:

În chestia cursului pentru funcționarii de bancă, cum vă e cunoscut, după ce am stabilit materiile cursului proiectat, m'am adresat cu o scrisoare — al cărei text s'a publicat în Nr. 26 al »Revistei Economice« — tuturor aceloră despre cari credeam că se vor angaja la tractarea materialului ales. Special m'am adresat la patru jurisconzuții ai noștri și la zece dintre cei mai p'obați bărbați de specialitate ce-i avem, rugându-i să se angajeze la tractarea temelor destinate pentru curs. Totasemenea prin organul de publicitate al însoțirii noastre am rugat pe toți aceia, cari ar voi să-și dea concursul lor la reușita cursului proiectat, să se anunțe într'un termen amintit.

Rezultatul a fost, că dintre cei invitați — cu excepțiunea a trei inși — parte au răspuns că din cauza scurtimii timpului, de astădată nu se pot determina la tractarea temelor alese, parte au promis sprijin numai întrucât împrejurările le vor permite să participe la cursul proiectat.

Răspuns afirmativ am obținut numai cu privire la următoarele lucrări:

1. Rolul băncilor și funcționarilor în viața noastră economică;
2. Prin ce mijloace se poate cultiva un funcționar de bancă?
3. Criza anului 1907;
4. Capitalurile pasive în circulația de bancă;
5. Noua lege de dare și procedura pentru stabilirea dărilor și
6. Societățile de asigurare și teoria asigurărilor.

Vă să zică dintre nouăsprezece lucrări proiectate, s'au însinuat abia șase, lângă cari avem de adaos și o temă afară de program, de un folos netăgăduit însă, anume: »Sarcinile hipotecare și problema desărcinării pământului«, însinuată prin un distins jurist al nostru.

În urma acestui rezultat modest, în firma convingere că nu poate corăspunde scopului urmărit întrunirea funcționarilor noștri numai pentru un număr atât de restrâns de conferențe, cred că cursul al cărui început îl plănuisem pe 15 Aug. a. c., trebuie amânat, rămânând ca asupra conferențelor însinuate, cum și asupra celor ce eventual s'ar mai însinua să decidă la timpul său direcțiunea însoțirii.

Situațiunea pieței de bani. Situațiunea pieței internaționale de bani este neschimbată, dominând pretutindenea abundența de numărare; la ultimo, etalonul s'a urcat puțin, dar a recăzut deja în primele zile ale lunii curente la nivelul redus de mai înainte.

În piața internă de bani cererile de ultimo, nu prea mari, au fost satisfăcute cu înlesnire, și după ultimo piața este iarăși liniștită și discutul privat redus la 3—3 $\frac{1}{16}$ %.

Fondări noue și urcări de capital în 1909. Între institutiile noastre de bani, cari și-au urcat capitalul în semestrul I al anului c. este și »Nădlăcana« din Nădlac. Acest institut și-a urcat capitalul în adunarea generală ordinară dela 25 Martie a. c. cu cor. 100.000 la cor. 200.000, — vărsându-se până la terminul de optare de 31 Maiu a. c. în contul capitalului emisiunii noue 70%.

Piața de bucate din Arad.

6 August 1909.

S'a vândut azi:

grâu 800 mm.	13.60—14.—
cucuruz 200 mm.	7.30—8.40
orz	8.70—8.80
ovăs	7.20—7.30
secară	6.80—7.—

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 klg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 6 August 1909.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jumătate:

Grâu pe Iunie 1909	27.16—27.18
Secară pe Oct.	19.72—19.74
Cucuruz pe Iulie	15.70—15.72
Ovăs pe Oct.	15.28—15.30
Rapiță pe Aug.	27.70—27.90

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa — — — — —	29 K. 40—30 K. 70 fil.
Din comitatul Albei — — —	29 » — — — 30 » — »
De Pesta — — — — —	29 » — — — 30 » — »
Bănățanesc — — — — —	29 » — — — 30 » — »
Ardelenesc — — — — —	29 » — — — 30 » — »
De Bacica — — — — —	28 » 90—30 » — »
Secară de calitate I. — — —	19 » 19—20 » 05 »
Secară de calitate mijlocie	19 » 70—19 » 95 »
Orzul de nutreț, calitate I.	16 » 40—17 » 40 »
Orzul de calitate a II. — — —	15 » 40—15 » 80 »

Felurimi.

Medicul și bolnavii. Medicina e în același timp și o artă și o meserie. Dar e mai curând o artă, mai ales când medicul știe să se adreseze și sufletelor bolnavilor, încurajându-i, sugestionându-i.

Nimic nu e mai folositor pentru cineva, decât atunci când știe să-și aleagă medicul. Dar nu toți profanii știu câtă știință are în capul său doctorul X, sau doctorul Y, de aceea, e bine ca oridecâteori suntem bolnavi, să urmărim impulsul sentimentelor și să alegem pe cel care ne e mai simpatic. Și vom vedea de ce.

Lucrul principal când ești bolnav nu e îngrijirea după regulile și formule, ci credința că la căpătâiul tău ai un medic în care te poți încrede, a cărui prezență numai, — și îți face bine, prin farmecul și autoritatea sa.

Ar trebui să nu știi deloc câtă influință are moralul asupra fizicului, ca să nu știi că arta de a vindeca constă în sugestiune. Prin ea se explică influința noilor medicamente și succesul miraculos al psihologilor, cari în loc să considere pe pacient ca un simplu tub de încercare, sau ca o vulgară materie supusă reacțiilor farmaceutice, îl fac să se distreze dela grijiile boalei sale și să-i redea energia sufletească.

Oricât de paradoxală ar fi această afirmație, e absolut adevărat că condițiunea primordială și esențială a vindecării, e *de a voi să te vindeci*. Dar, deoarece se întâmplă de multeori că în turbarea creierului și în detractarea nervilor săi, bolnavul nu mai e în stare să-și poruncească lui însuși, trebuie ca o voință străină să-i redea energia pierdută și puterea de a-și impune vindecarea. Aici intervine rolul doctorului, care trebuie înainte de toate, să aducă speranță în sufletul bolnavului, fiindcă speranța aduce puterea.

Într'un articol publicat în *Annales de Psychiathérapie*, eminentul doctor I. A. Rivière spune: »Atât de mare e influența moralului asupra fizicului, mai ales la generațiunile contemporane! Să căutăm să îndepărtăm ideea fixă, ideea de preziune deprimantă: ea va aduce fatalmente la ruină orice reacțiune defensivă«. Cu alte cuvinte, ideea fixă a cuiva că nu se mai poate vindeca, împiedică acțiunea medicamentelor luate, le strică orice efect. Odată această idee înlăturată bolnavul va folosi și de puterea doctorilor și mai ales, de acțiunea binefăcătoare a sugestiunii.

Trebuie dar să ne alegem un medic care să ne inspire încredere, — și odată ce această încredere nu mai există în noi să-l schimbăm.

De sigur, nu trebuie nici așa de des să ne schimbăm doctorii; mai folositor e unul mediocre, care e învățat cu suferința, cu temperamentul nostru, decât un prinț al științei, chemat în grabă și care nu poate ghici dintr'odată ceiace celalalt a aflat în urma unor îndelungate observații.

Așa se explică legitima superioritate reală a medicilor de sanatorii. Trăind veșnic cu bolnavii lor, urmărindu-i de dimineața până seara, ei au norocul să cunoască toate slăbiciunile bolnavilor și astfel, să lucreze în consecință. Dar fiindcă nu toată lumea se poate duce la sanatorii, e în interesul nostru să știm cum să ne alegem doctorul și în interesul doctorilor ca și ei să fie pentru bolnav un prieten, un încurajator, — nu numai savantul grav, cu mintea încărcată de nume latinești.

BIBLIOGRAFII.

Narațiuni istorice. Nr. 469—470 al »Bibliotecii pentru toți« cuprinde o scriere a dlui Alex. Lepădatu: *Din zilele de cădere a lui Mihai-Vodă Viteazul.* Volumul e însoțit de portretul marelui voevod făcut de gravorul Sadeler din Praga.

Pentru literatura românească, așa de săracă în povestiri din trecutul neamului nostru, lucrarea aceasta e de o neprețuită valoare. Publicată întâi cu un adaos la o nouă ediție a operei lui Nicolae Bălcescu. »Românii sub Mihai-Voievod Viteazul« editată de casa școalelor, ea apare acum pentru prima oară în volum separat. Faptul că se publică în mult răspândita »Bibliotecă pentru toți« dă puțință ca această minunată lucrare istorică să fie pusă la îndemâna tuturor.

Scrierea aceasta evocă una din figurile cele mai mărețe ale istoriei românești. Zilele de cădere ale marelui voevod român sunt descrise cu mult simțire de autor, care nu e numai un istoric și un român de inimă. Subt condeii d-sale eroul dela Călugăreni apare în toată măreția sa și descrierea peipeștii prin care a trecut Mihai Viteazul în ultimele sale zile, urmărirea grandiosului său plan de a uni din nou Muntenia, Moldova și A Dealu sub un singur sceptru, luptele voievodului cu armatele și viclenia dușmanului, înfrângerile și ridicările sale, uciderea lui mișelească — toate acestea fac din lucrarea dlui Lepădatu o scriere de un dramatism neîntrecut.

Patriotismul cald ce se desprinde din toate paginile volumului, fac din el o lucrare vrednică de a fi pusă în mâinile tuturor, și n'avem destule cuvinte pentru a îndemna pe d-nii profesori să ecorande elevilor lor această lucrare, care costă numai 60 bani.

Se află de vânzare la mai toate librăriile din țară.

Emile Zola. Nantas și Nais Micoulin. Traducere de N. Baboeanu. »Biblioteca pentru toți« No 483.

Di N. Baboeanu, ziarist, a avut de sigur o fericită inspirație când s'a gândit să traducă pentru »Biblioteca pentru toți« pe Nantas și Nais Micoulin ale lui Emil Zola. Nici o altă literatură nu e mai săracă în traduceri de ale marelui scriitor francez, ca literatura noastră. Se fie aceasta o lipsă justificată prin greutatea ce întâmpină un traducător al stilului așa de lapidar și de plastic al lui Zola? Se poate.

Un lucru este cert: traducerea pe care o oferim cetitorilor noștri, a învins dificultăți a căror însemnătate nu o poți aprecia, decât punându-te însuși în rolul traducătorului. Zola, — trebuie să precizăm — mai mult decât ori-care alt clasic francez, nu poate fi tradus decât de către cineva care posedă două însușiri esențiale; adâncă cunoaștere a limbii franceze și rutina în ale literaturii. Și sub aceste două raporturi, traducerea poartă imprimate caracterele personalității traducătorului.

De vânzare la toate librăriile din țară.

A apărut nr. III din »Transilvania«, organul »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« cu următorul cuprins:

Dr. Alex. Bogdan, Strigoi. — Dr. Valeriu Branishte, Alexandru de Mocsonyi. — Dr. Nic. Drăganu, Limbă și istorie. — Cronica științifică, Contribuțiune la Flora României (Iuliu Prodan). Pandaemonium (Gavr. Todica). Folclor. — Anecdote, 1. Sasul la brânză. 2. Culche jos. (S. Tamba). Descântec de făcătură — de întorsul urmei. — Oct. C. Tăslăuanu, Muzeul »Asociațiunii«. — Olimpia Damian, La sate pentru muzeu. — Cronica, Înființarea revistei »Transilvania«. (T.) Diplome Maramurășene (O. C. T.) † Aron Vrăciu (I. R.) Abecedarul pentru analfabeți. (T.) Căntecurile »Asociațiunii«. (Oct. C. Tăslăuanu).

Relevăm articolul de amintiri al dlui dr. V. Branishte despre Alexandru Mocsonyi, care începe în numărul acesta și ne dă pe lângă acestea și mai multe caracterizări interesante a personalității lui Alexandru Mocsonyi.

Poșta administrației.

Z. Popovici, Satulung. Am primit 6 cor. abonament până la 1 Oct. 1909.

Redactor responsabil Constantin Savu.
»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

„CODRUL“

Institut de credit și economii societate pe acții în Buteni.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii »Codrul« societate pe acții, sunt poftiți a lua parte la

adunarea generală extraordinară

care se va ține Vineri la 20 August n. 1909 dim. la 10 ore în sala mare a ospătăriei »Coroana« din Buteni (Buttyin).

Oblecele:

1. Raportul direcțiunii.
 2. Modificarea pălăgrărilor 2, 5, 17, 24, 31, 32, 33, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 48, 51, 53, 57, 59. și 66 din statutele societății.
 3. Îndeplinirea locurilor devenite vacante în direcțiune și eventual în comitetul de supraveghere.
 4. Eventuale propuneri și interpelări în sensul §-ului 21 din statute.
- Buteni, la 7 August n. 1909.

Direcțiunea.

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că cu 1 Aug. c. n. mi-am început praxa de avocat în asociere cu cancelaria avocatului Dr. Enea Draia în Târgul-Murășului (Maros-Vásárhely).

Cu deosebită stimă:

Dr. Bucur Băra, avocat.

„DRĂGANUL“

Institut de credit și economii societate pe acții în Beiuș.

AVIZ!

Stimații acționari, cari au subscris la institutul de credit și economii »Drăganul« cțiile nr. 14, 15, 299, 307, 308, 311, 317, 458, 473, 474, 475, 613, 616, 617, 67—776, 815—819, 820, 832—836, 842—843, 844, 933, 1116—1120, 1176, 177, 1178, 1189—1190, 1194, 1195—1196, 1468—1469, 1573, 1817, 1837—1838, 886—1895 și 1970 și nici până astăzi nu au solvit toate ratele, sunt rugați, ca până la 15 Octombrie st. n. a. c. necondiționat să binevoiască a solvi ratele restante împreună cu 7% interese de întârziere, cum — conform §-ului 10 din statute — lurile neachitate se vor anula, iar sule plătite mai înainte cad în folosul institutului și sub aceiași numeri se vor emite și titluri de acții.

Beiuș, la 5 August 1909.

Direcțiunea.

ANUNȚ.

Se caută

n portar (îngrijitor)

caz nouă a »Tribunei« Se cere să fie surdat dar fără copii. — Reflectanții să se rezeze la administrația »Tribunei« Arad.

**Asudarea mânilor!
Asudarea picioarelor!
Asudarea subțioarelor!**

încetează în decurs de o oră
dacă folosim

„Sudoran“^{ul}
a lui Molnár.

Copiile epistolelor de recunoștință sunt autenticate de notarul public:

Stim. dle farmacist! Medicamentul »SUDORAN« comandat dela Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțămitele mele. Cuslimă Cont. S. P.

On. d. Molnár János, farmacie la »Duhul sfânt«, Szombathely. Nu pot întrelăsa ca să nu vă fie cunoscut, că medicamentul d-tale »SUDORAN« contra asudării picioarelor și subțioarelor are efect surprinzător și e nevătămător și cu conștiința liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. inetr., R.

St. Dle! Din »SUDORAN«, leac contra asudării picioarelor, mânilor și subsuori am procurat încă pentru 3 persoane, și întrebându-i despre rezultat, l-au lăudat foarte. Cu stimă A. S. învățător, Gy.

St. Dle apothecar Molnár! Răspunzând la cartea d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru »SUDORANUL« d-tale. Pentru că și eu am suferit în mare măsură de asudoarea picioarelor și după două massage m-a trecut de tot. Am mântuit și alții mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlute — și acestea pentru alții. Am rămas cu stimă G. K. ospătar S.

St. Dle apothecar! Am primit »SUDORANUL« comandat, contra asudării de picioare, mâni și subsuori. Credemă, că cine-l folosește după receta prescrisă, îl află de neprețuit. Cuslimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul »SUDORAN« contra asudării de picioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot recomanda nu numai celor din patrie, ci și străinătății, întrucât »SUDORANUL« întrece mult toate fabricatele străine, de cari m'am folosit până acum. Îți datorez mulțămită, că m'am scăpat de boala neplăcută. Salut R. A. învățător A.

Se poate comanda la pregătitorul

Molnár János apothecar în Szombathely.

Prețul unui flacon 1 coroană 30 fileri, dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

Numai »Sudoran« provăzut cu marcă să se primească

In Sibiu (Nagyszeben).

Vanele de baie Stuchlich

O piesă e numai cu 40 de cor.

Încălzește în 3/4 de oră 150 de litri de apă, pentru care consumă ca combustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

O vană de încălzit numai 24 cor.

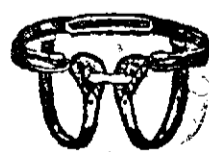
Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se efulnesc imediat și se trimite cu rambursă.

Gustav Stuchlich

Entengasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15.

Zénithul de gumă

deja după câteva zile s'a dovedit prin mil de soritori de recunoștință dovedește că

specialitățile (preservative) pentru dame și domni, inventate sub numele Zenith sunt cele mai de încredere, nu strică sănătatea, ceace eră defectul celor de până acum.

Prețul: 1 duzină de Zénith pentru domni 8 cor., 1 bucată Zénith pentru dame 7 cor.

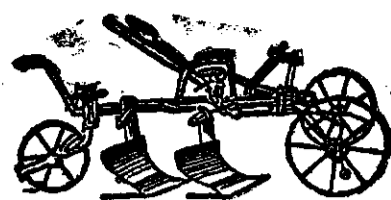
La comandă vă rugăm să fiți atenți la numele Zénith, căci numai stinoul e veritabil, dacă e provăzut cu marca Zénith. — Se trimite în străinătate și în țară pe lângă cea mai mare discreție, recom. și cu rambursă.

Agentura principală în Ungaria:

DEUTSCH IZIDOR

magazia de instrumente medicale și pentru îngrijirea bolnavilor.

Szabadka, Kossuth-u.

Tátray Sándor

turnătorie de fier, fabrică de mașini și pluguri, atelier de zidărie și lăcătușerie
Oradea-mare — Nagyvárad
Teleky-utca 35.

Lucrări vărsate pentru mașini, după desemn sau lucrări de fier strugărit și lucrări oblite.

Pluguri sistem Sack,

tofelul de lucrări de lăcătușerie și — pentru zidiri. —

Atelier model de măsurie propriu.

ÉDER ANTAL:

fabrică de miere și ceară în **POZSONY.**

Fabrica în Kisfaludi-utca nr. 10.

Recomandă în atențiunea onoratei preoțimi și a epitropiilor parochiale veritate — bilele sale —

lumini de ceară de stup pe lângă prețurile cele mai moderate. ☼☼☼

Vând și material de ceară pentru lustruitul podelelor și cele mai bune soiuri de miere.

Comandele se efulnesc prompt și conștiințios. ☼

Preț curent la dorință, cu provocare la ziarul Tribuna trimitem gratuit și franco.

Firma fondată la 1809.

La comande mai mari se dă rabat cuvenit.

MARSCHER ULRİK

PRIMA TOCILĂRIE DE POZSONY, ARAN. — JATĂ PE MOTOR ELECTRIC —

POZSONY, Lörinczkapu-u. 19.

Se aduce la cunoștința barbierilor și coafărilor, că fiind această

tocilărie

aranjată de nou conform recerințelor timpului, tocilăritul se face sub inspecțiunea mea proprie și primesc pentru ascuțire și reparaturi tot felul de instrumente medicale, pentru barbieri și coafări etc. precum: briciuri, foarfeci, mașini de tuns părul și barba etc.

Recomand mai departe briciurile aflătoare în depozitul meu și ascuțite de mine.

În depozit țin: cuțite de Bengal, Jonson și Person; foarfeci de Glauberg, mașini de tuns din toate soiurile.

Comandele din provință se execută prompt și conștiințios.

Prețurile de ascuțire pe tocilă pentru coafari:

ascuțis francez	—	Cor.	—80
jumătate oval	—	•	1-
de tot oval	—	•	1-0
pentru mașini bucata	•		1-20
pentru foarfeci	—	•	—40

Alexandru Văleanu

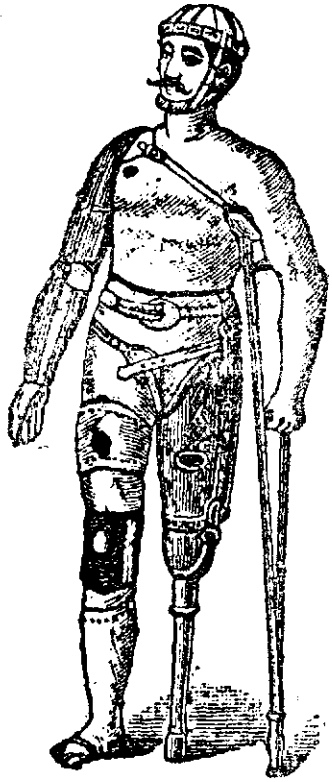
magazin de mănuși, de bandaje și de pantofărie orthopedică.
Sighetul-Maramurășului.

(Mărmaros - sziget).
Piața principală (Főter).

Beșici de gumă
americane,
beșici de pește
— franțuzești. —

Prezervative
femmeiești, Cio-
rapi de gumă,
suspensoare,
bandaje, mănuși,
bandaje „Diana”,
— irigatoare. —

Execut după co-
mandă medicală,
ghete orthope-
dice pentru pi-
cioare ori-cât de
bolnave și dure-
— roase. —

ANUNȚ.

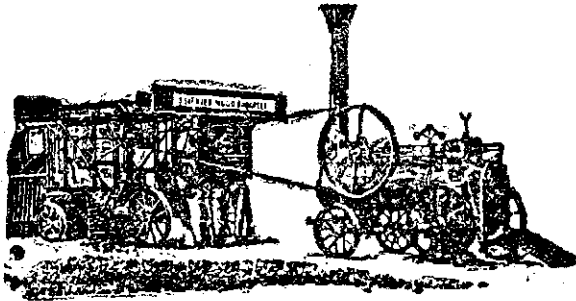
Se află de vânzare

un motor de gaz

cu putere de 2 PH. și cu transmisie.
Motorul e folosit de 2 ani, dar funcționează
foarte bine. — Doritorii să se adreseze la
administrația ziarului »Tribuna« în Arad.

DEBRECZENI LAJOS

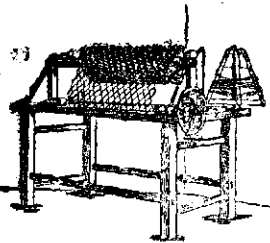
reparator de mașini
Oradea-mare — Nagyvárad
— Kolozsvári ut 29/43. —

Primește repararea tehnică a orice soi
de mașini economice, motoare mánate
cu abur, gaz, petrolu, benzin oleu
brut, motoare absorbitoare de gaz,
precum și aranjamentul de mori cu
prețuri ieftine și pe lângă condițiuni de
plătire favorabile.

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe
lângă prețurile cele mai moderate.

Cele mai ex-
celente instru-
mente pentru
săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrica de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile,
comunele, singuraticii: singuri pot
face săparea cu instrumentele mele.

— Primlucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pen-
tru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

— Premiat la 6 expoziții. —

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria
aranjată cu putere de aburi

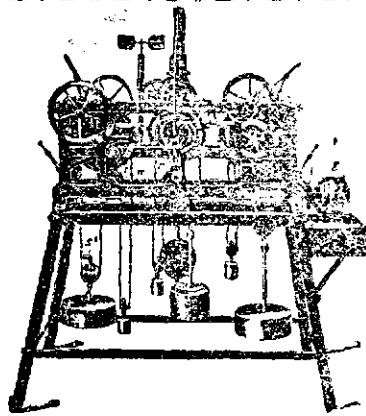
BODITSI SANDOR

— turnătorie de clopote și ciasornice de turn, în —

BAJA (BACICA).

Recomandă indeosebi
cele mai perfecte : **CIASURI de TURN**
pentru biserici, primării, castele, școli și fabrici, cari cu
construcție perfectă nouă de tot și lapre lucrare solidă.
Afară de aceea atrage luarea aminte a onorațiilor preoți

MAREI TURNĂTORII DE CLOPOTE. Pregătește clopote în
toate mărimile. Se
reînnoiesc și repară clopote vechi; ciasurile de turn pe lângă cheazășie. — Onor.
comitete, plebanile și curatorii primesc avant. de aplăți în rate. BUDGET GRATIS.

ALBERT KLINGENSPOHR

măiestru petrar în
Mediaș (Medgyes). ● Filiala în Sibiu (N.-Szeben) 5.

Mare de-
pozit de **monumente mormântale** din piatră :
greasă, mar-
moră, granit șanit și labrador. În urma experiențe îndelungate și a cumpărării în mare atât a calității cât și a ieftinătății acestor lucrări mă află în poziția de a satisface întru toate pretenziunile on. public. Invit on. public să cerceteze depozitul meu frumos asortat. Comenzile se execută pan tual.

Cu schițe și prospecte
■ servesc gratuit. ■

Primește spre execu-
tare totfelul de lucrări
de zidit aparținătoare
la bransa mea pe lângă
serviciu prompt și pre-
țurile cele mai ieftine.

BERBERSZKI MIKLOS

pantofar
Nagybecskerek, Józsefherceg ut 5.

Recomandă pe lângă preț moderat tot felul de ghete și pantofi pregătiți din piele neagră și colorată, precum și din din catifea și plüss.

Preț-curent se trimite gratis-franco. — Ne-
guțătorii se bucură de favoruri deosebite.

Lucza Jozsef

atelier chimic pentru curățitul hainelor
Ség hedin (Szegeđ), Laudon u. 8

Primește: curățirea și văpsirea hainelor
bărbătești, femeiești, de
copii și preoțești, postav de mobile.
haine de doliu mai departe

curățirea penelor de pat

cu mașina prin ce își redobândesc culoarea
albă și uscățimea originală și vor fi
scutite de praft.

Comenzile din provincă să
efectueșc imediat și prompt.

Prima fabrică de mașini agricole
și întreprindere de săpat fântâni adânci în Sătmár.
SZATMÁR strada Teleky 8.

Șeful
firmei **PROBST MÁTYÁS**

Primește :
instalări de mori de aburi și motoare cu ulei,
stredelirea de fântâni arteriane,
conducturi de apă și pompe de
apă de orice sistem, aparate
pentru uscatul nutrețului, repa-
rații de automobile și de mo-
toare cu benzină și orice lucrări
atingătoare de această bransa
cu prețuri avantajoase.

Depozit permanent de mașini cu
abur și de pompe.

In atențiunea proprietarilor de pământ și grădini!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că cea mai bună și recunoscută de neîntrecută

compoziție de gunoi artif. numit „Borda“

am luat-o în depozit și numai la mine se află în prețurile originale ale fabricii. De i înainte de a vă procura gunoi artificial, să vă adresați mie și să cereți prețul și cantitatea aproximativă.

După folosirea gunoaiului artificial, produs în două și întregit.

Ifj. Nestler József
Temesvár - Józsefváros.

Acest gunoi artificial (fabricat) se vinde în cutii de tinichea de 1/2 și 1 klg., apoi în sași de 5, 50, 70 și 100 klg.

Compoziții separate pentru trandafiri, flori, vițe, pepeniște, tutun, cartofi, verdeturi, diferite plante și ierburi.

În Timișoara se capătă:

BELVAROS: Emma virágterem JÓZSEFVÁROS: Nestler József
Koronaherczeg-utca 3. mag és virágkereskedés, Kossuth-utca 4.
Telefon 954. Telefon 233.

Acum e cel mai bun timp

Grosz Nagy Ferencz,

farmacia : : Debreczen : : Arany egyszarva

Nu mai există reumă!

Cine vrea să scape de orice soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici **1 sticlă mare 2.65 Cor.** cu îndrumare, **3 sticle mari 6.65 Cor.** cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Medicament pentru văpsirea părului.

MUSTAȚA E FRUMOASA

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

ea mai bună pentru creșterea și poartarea mustețelor, pregătită din materii nenumărate. Efectul se vede foarte tute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 30 fill. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Cu rambursă gratuit.

Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci igienice de școală și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.

Locuința și atelierul se află în str. Szaniszló 46. — Copii onești se primesc ca ucenici.

Fond. la 1895.

Fond. la 1895.

DEO ADJUVANTE!

Imrek Károly

măsar pentru zidiri și mobile

Oradea-mare (Nagyvárad) Szaniszló-utca 46.

Aduc la cunoștința on. public din Oradea-mare și comit. Bihorului, că primesc pregătirea a totfelul de

lucrări pentru zidiri și mobile

din bransa mea, pe cari le pregătesc cu cea mai mare conștiințioasă și cu gust conform cerințelor moderne, în orice culoare și formă cu prețuri moderate. — Sărăformez totfelul de mobile, repar, lustruiesc și oblesc cu specialitate. — Primesc ajustarea și repararea mănăstirilor, institutelor, școlilor, societăților și reuniunilor economice cu prețuri moderate.

La dorință mă prezint atât în loc cât și în provincie.

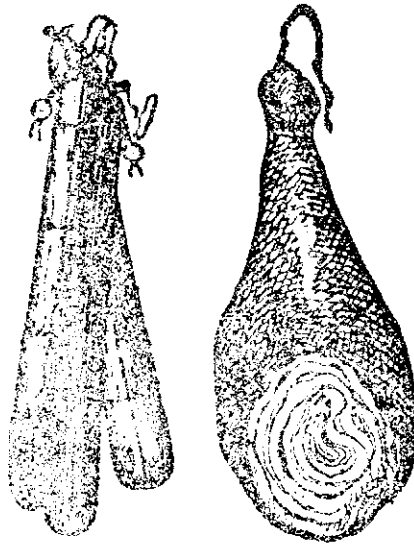
Telefon 149 și 227. — Telefon 149 și 227.

Frații Lászlóczi din Cluj

aduc la cunoștință că cârnăria veche de 40 ani, au mărît-o și au provăzut-o cu instalație electrică. Recomandă specialitățile de prima calitate de

cârnaț din Cluj, slănină și articlii de cârnărie,

precum: slănină fină (Kaiserfleisch), slănină cu aiu, cârnaț, carmanadla, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă

cârtaș de Cluj și sângerete; specialități de cârtaș și cârnați, pastete, și rânză de porc umplută, slănină pentru muncitori în cantitate peste 25 kg.; în fine untură curată de porc topită în vase.

La comande mari și prețuri mari.

Expediare cu poșta sau cu trenul. — Serviciu prompt și grabnic.

Cu catalog de prețuri sau cu informațiuni servim bucuros. — Adresa:

FRAȚII LÁSZLÓCZKY fabrică de cârnărie - Cluj - Kolozsvár.

Crema de lapte

are efect ușor alcalic, și în urma acestei însușiri excelente întrece stricăcioasele albi de față unsuroase, nu este unsuroasă, nu pătează și depărtează tot felul de necurătenii de pe față. —

Pielea feței, mâinile în câteva zile le face catifelate, albe ca neaua și se poate folosiERICĂND zina.

Prețul unei tegle mici 50 fil., ura mare 1 cor. Săpun de cremă de violele prețul 70 fileri.

Se află de vânzare la **Berta Kálmán, farmacist** în **Maria-Radna**, la farmacia „Răscumpărătorul”. Tot felul de leacuri din țară și str. se vând cu prețuri moderate.

DROGUERIE.

Dubiniewicz Oszkár

comerțiant de articole medicale, chimice și parfumuri.
Kolozsvar, str. Deák-Ferencz nr. 8.

Chiag litr. 3 cor.

Aparate de fotografiat și tot ce se ține de ele, hârtii și articole chimice, Aparate dela 8—200 cor.

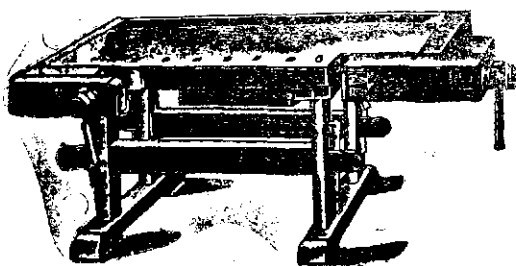
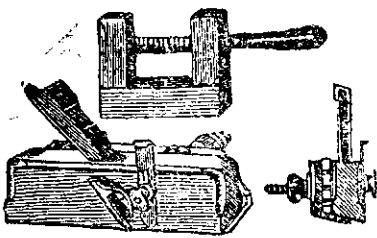
Petrol-China cel mai bun mijloc contra mătrefei a căderii părului și cărunțirii. Prețul Cor. 1-20.

In atențiunea fabricelor de lemnărie!

Recomand

instrumente

din cel mai bun material necesare pentru măsur, sculptor de lemn și dogar, cu prețuri mod. după desemn.

sare pentru măsur, sculptor de lemn și dogar, cu prețuri mod. după desemn.

Nagy Mihály

fabrică de instrumente Szabadka Therezia-tér.

SCHUBER JÁNOS, mehanic

TIMIȘOARA — TEMESVÁR

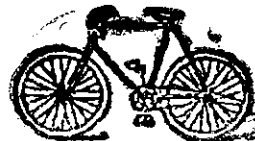
Fabrica: Fő-utca Nr. 23.

Telefon pentru oraș și comitat 980.

Renunțatele mașine de cusut „PFAF” sunt cele mai bune pentru trebuințele casnice și industriale. CENTRAL BOBBIN și SINGER cu lantre rotundă pe lângă garanția de mai mulți ani. Mare depozit de biciclete DÜRKOPP, DIANA, HELICAL, HELICAL, PREMIER, GLOBUS, POSTILON și SPECIAL.

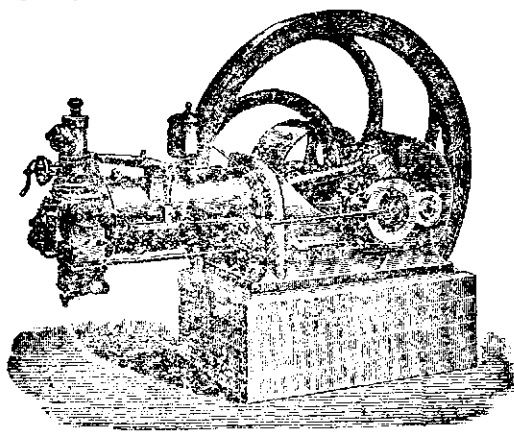
Mare asortiment în gramofone și plăci. Noutate! EUFON mașină vorbitoare fără tub. La lampete Kolicid WOLFRAM 70% cruțare de curent. Reparații se fac pe lângă garanția. Cereți catalog de prețuri. — Se caută un ucenic.

Prima firmă de motoare sudungară.

SCHMEREK și SZABÓ

Temesvár-Józsefváros, Bonház-u. 14.

Recomandă motoare mânate cu uleiu brut, benzin și cu gaz de prima calitate, precum și orice articoli tehnici uleiu, instrumente și mașini. Primește instalație de mori pentru măcinat. — Atelier de reparat propriu!

Catalog de prețuri se trimite gratuit și francat.

Sănătate!

Putere!

Fac cunoscut onor. public, că în atelierul meu pregătesc renumitul

aparat galvanic-electric.

Acest aparat se folosește cu succes la: reună, slăbire corporală, boala de nervi și de stomac, neuralgie.

Prețul unui aparat complet laolaltă cu cingătoare electrică și modul de întreținere 55 cor. Se garantează că este cel mai bun fabricat. Cu explicații și informațiuni servește

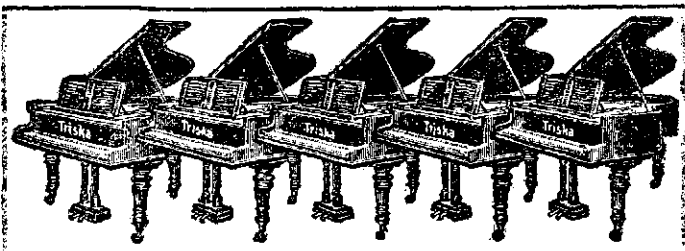
H. Süßmann

orologier și reparator de aparate electrice contra slăbirei corporale.

Sibiu (Nagyszeben) Reispargasse Nr. 27.

TRISKA J. Primul depozit de plane — din tot Ardealul —

Cluj — Kolozsvar, Sétatér-utca Nr. 10.

Recomandă pianurile și pianinele sale provenite din fabricile celebre din țară și străinătate, precum și atelierul său de reparat instalat din nou, în care pianurile vechi și stricate să se ară repede, prompt și ieftin cu mijloace moderne. — PLANURI CU CHIRII IEFTINE.

IOAN I. CREȚU

arhitect și lăcătuș

Timișoara-Fabric

Fő-utca 10.

Primește orice lucrări cu fier pentru zidiri, precum și bariere pentru trepte și balcoane, gratii pentru porți, schelete pentru ferestri, garduri pentru

morminte și vetre de fier cu prețuri moderate.